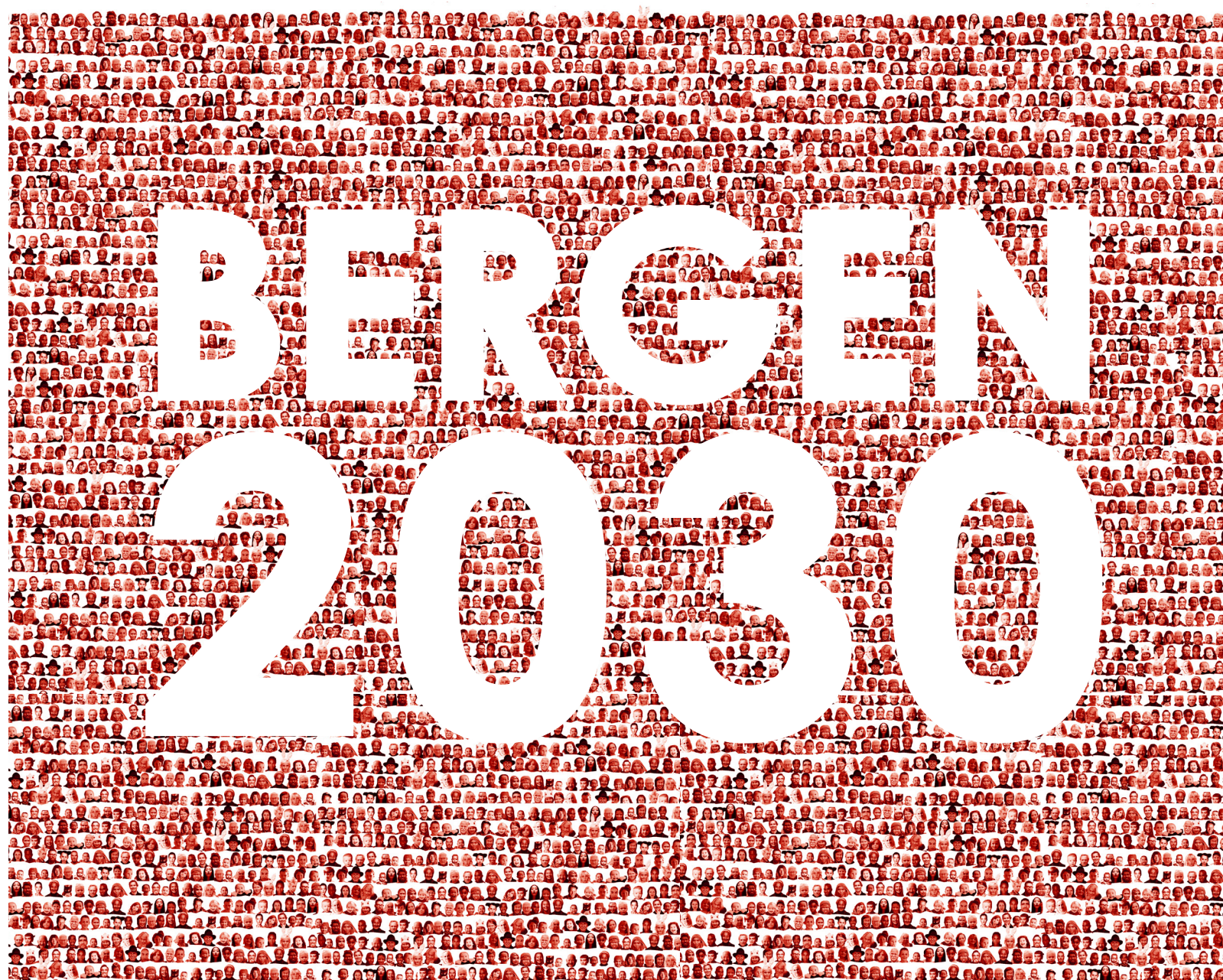

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

JUNI 2015

BERGEN KOMMUNE

FOTO: MARIUS SOLBERG ANHENSEN

FORORD

Bergen kommune og bergensregionen venter stor befolkningsvekst frem mot 2030. Veksten, sammen med økende klima- og miljøutfordringer, krever handling innen alle de kommunale sektorene. Denne innsatsen må samordnes på best mulig måte, og i kommuneplanens samfunnsdel legges de overordnede og langsiktige strategiene.

Byrådets samfunnsdel legger opp til at utfordringene skal møtes med å utvikle en tettere og mer kompakt velfungerende by. Bysentrum må utvides betraktelig, og kan i fremtiden strekke seg fra Kristianborg til Sandviken. Med omfattende fortetting vil vi skape en mer urban, arealeffektiv og miljøvennlig by.

Hensynet til grønn og bærekraftig utvikling skal være et overordnet prinsipp i kommunens planlegging og virksomhet. Trafikkøkningen må skje gjennom kollektivtransport, gange eller sykkelbruk, og kommuneplanen må derfor legge premissene for at en slik utvikling kan realiseres. Dette skal gi et miljøvennlig transportmønster og minske arealbruken.

Byrådets visjon for fremtiden er, en **aktiv** og **attraktiv** by.

I den aktive byen er det å gå den vanligste transportformen. Dette gir en miljøvennlig byutvikling, og bidrar til bedre folkehelse. Når byen vokser må oppgavene løses på en funksjonell og fremtidsrettet og mer miljøvennlig måte. Innbyggernes ønsker og behov må utgjøre grunnlaget for en utvikling som bygger opp om et godt og aktivt liv for å tilfredsstille befolkningens behov for tjenester. Dette krever engasjement og deltakelse fra alle grupper i samfunnet, og samarbeid med de øvrige kommunene i regionen.

I den attraktive byen må vi utvikle den kompakte bystrukturen som tidligere kjennetegnet handelsbyen Bergen. Vi må legge til rette for et mangfold innen næringsliv og kultur, og skape en by som alle innbyggerne føler seg trygge og inkluderte i. Dette vil styrke Bergen som en særpreget by både nasjonalt og internasjonalt.

I arbeidet med planforslaget har alle byrådsavdelingene i kommunen deltatt. Den brede medvirkningen fra andre offentlige organer, interesseorganisasjoner, politiske partier, næringsliv, nabokommuner og privatpersoner har foregått i høringsfasen fra 22. mars til 18. mai 2015.

28.05.2015
Byrådet i Bergen

INNHold

INNLEDNING 6

Bakgrunn	6
Klimautfordring	7
Folkehelse	7
Befolkningsvekst	8
Flere eldre	8
Boligbygging	8
Økonomi	8
Regionalt arbeidsmarked	9
Visjon og hovedmål	9

VEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER	50
------------------------------	----

AKTIV 10

Gåbyen 12

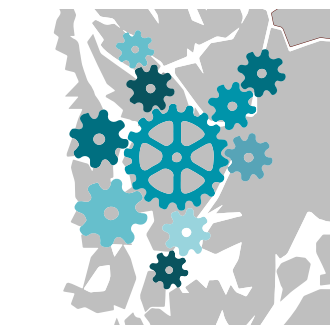
Fremtidsrettet 16

Grønn 20

Engasjert 24

Drivkraft i regionen 28

ATTRAKTIV 32

Kompakt 34

Mangfoldig 38

Trygg 42

Særpreget 46

INNLEDNING

Bakgrunn

Kommuneplanen består av en samfunnsdel med tilhørende handlingsdel og en arealdel.

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS), er et dokument som skal fastsette langsiktige mål og strategier for hele kommunesamfunnet, Bergen kommunes tjeneste-produksjon og for kommunen som organisasjon.

Kommuneplanens arealdel (KPA) er en oppfølging av førin-gene gitt i samfunnsdelen. Arealdelen vil bestå av juridisk bindende plankart, bestemmelser og planbeskrivelse.

Et felles planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel ble vedtatt i bystyret 19. november 2014.

Fokusområdene i planprogrammet har ikke fått egne kapitler i KPS, men er ivarettatt gjennom satsinger fordelt på ni hovedmål.

Det er første gang Bergen kommune utarbeider en samfunnsdel til kommuneplanen etter at parlamentarismen ble innført. Sist det ble utarbeidet en kommuneplan med både en samfunnsdel og en arealdel var i 1996.

Kommuneplanens hovedmål i 1996 var at "Bergen skal ha gode levekår for alle byens innbyggere, innenfor rammene av en miljøvennlig utvikling". Kommuneplanen pekte på utfordringer knyttet til luftforurensning, økende arealforbruk, press på friområder og biologisk mangfold og store mengder avfall og forurenset avløpsvann. Sammenhengen mellom bolig- og næringsarealer og vårt transportbehov ble fremhevet, og i Kommuneplan 1996-2007 (2015) nevnes for første gang begrepet fortetting.

Klimautfordring

Planen fra 1996 diskuterte miljøproblemene, og kommunen har etter dette jevnlig utarbeidet miljøplaner med tiltaksplaner. I 2015 står klimautfordringer på agendaen, spesielt global oppvarming. For kommuneplanen er utfordringene; hvordan kan vi som samfunn nå målene om reduksjon av klimagassutslipp og hvordan kan vi føre en arealpolitikk som reduserer transportbehovet? Målet er fremdeles 50 % reduksjon av klimagassutslipp i perioden 1991 til 2030. Vi har nå bare 15 år på oss for å nå målet, og vi må benytte tiden til å utvikle nyskapende løsninger. Hyppigere forekomster av lokal luftforurensing og ekstremvær tvinger dessuten kommunen til å legge vekt på klimatilpasning og lokal luftforurensing i planlegging og utbygging.

Folkehelse

Folkehelsen i Norge er generelt god. Samtidig ser man at den gode helsen er ujevnt fordelt i befolkningen. Samfunnet er preget av sosiale helseforskjeller som forplanter seg til neste generasjon. Levekårsundersøkelser viser at Bergen har forskjeller mellom ulike områder i kommunen. Helse påvirkes av både individuelle og sosiale faktorer. De sosiale faktorene omfatter tilgangen til materielle og sosiale ressurser som oppvekstvilkår, utdanning, inntekt og arbeid.

Det lokale folkehelsearbeidet handler om å skape gode oppvekstvilkår for barn og unge, forebygge sykdom og skader, og utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner, beskytter mot helsetrusler og fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse.

Befolkningsvekst

Frem til 1990 var utflyttingen fra Bergen større enn innflyttingen. Dette endret seg omkring 1990. I 1996 la man til grunn at 75 % av befolkningsveksten var fødselsoverskudd, mens 25 % skyldes innflytting. Det var også en trend med færre personer per familie, og flere enslige og enslige forsørgere. Innflytting fra utlandet har vist seg å ha større betydning enn man forutså tidlig på 90-tallet. Vi regner nå med at omtrent halvparten av befolkningsveksten frem mot 2030 vil komme i form av innvandring. I løpet av 2014 passerte Bergen kommune 275 000 innbyggere. Bergen kommunes egne prognoser tilsier mer enn 325 000 innbyggere i 2030 og over 355 000 i 2040. Vi må håndtere veksten uten økende energibehov og ytterligere påvirkning på klima og miljø.

Flere eldre

Den store etterkrigsgenerasjonen når snart pensjonsalder. Det har aldri blitt født flere i Norge enn i 1946, og toppen vises igjen i antall 83-åringer i 2030. Da vil det være 75 % flere på dette alderstrinnet enn i dag.

Stor økning i antall pensionister vil gi økte offentlige utgifter, og økning i antall eldre vil øke behovet for kommunale tjenester. Dette er utfordringer som vil medføre krav til nye boformer og tjenester for eldre, men også gi nye muligheter for arbeidsplasser, innovasjon og samarbeid mellom offentlig og privat sektor.

Eldre er en ressurs som bør kunne benyttes i ulike samfunnsoppgaver.

Boligbygging

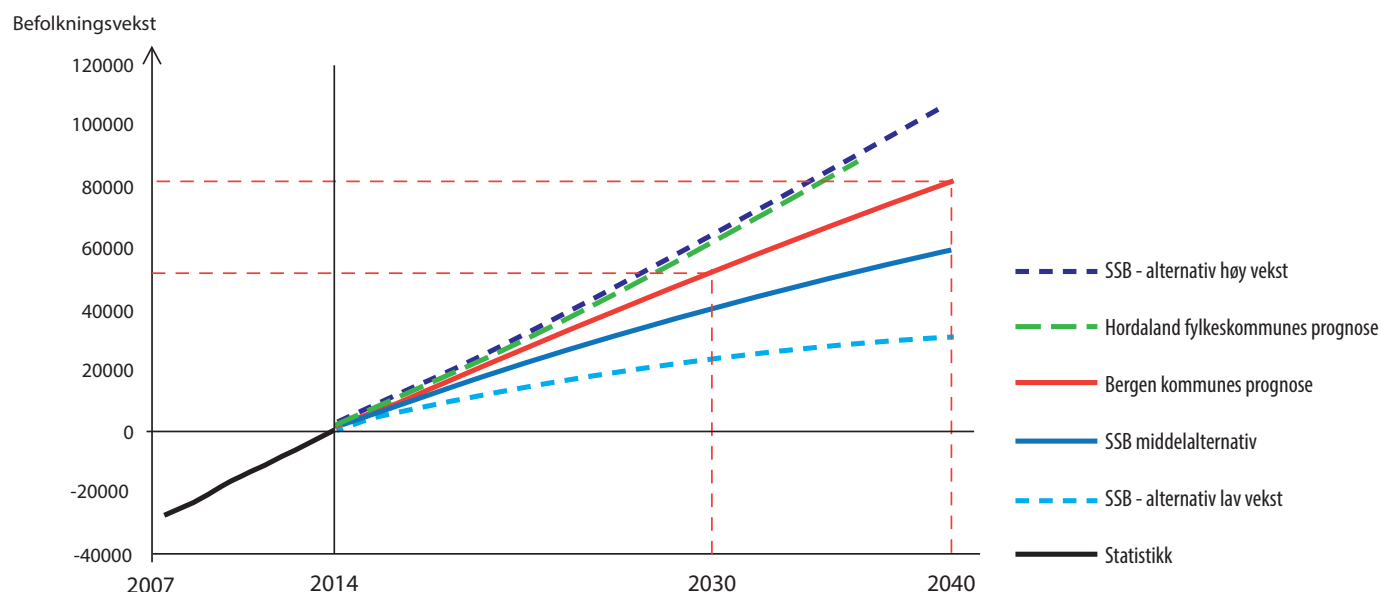
Befolkningsvekst og sammensetning setter også boligmarkedet under press. Takten i boligbyggingen må økes for å holde tritt med befolkningsutviklingen. Et større tilbud av utleieboliger vil kunne være med å dempe prispresset, og flere studentboliger vil gi mindre press på å gjøre om sentrumsboliger til hybler. Det er viktig å legge til rette for en utbygging som ikke øker transportbehovet som gir muligheter for gode energiløsninger. Vi må bygge opp under kollektivsatsing og Bergen som gåby, der de fleste daglige mål er innen gangavstand fra boligen.

Det er også viktig å planlegge for en variert boligstruktur og en god balanse mellom bolig, arbeidsplasser og service i bydelene. Det må skapes en bykultur som inkluderer alle aldersgrupper og innbyggere med ulik bakgrunn og funksjonsnivå.

Økonomi

De siste tiårene har olje og gass vært den største næringen i Hordaland, målt i verdiskaping og antall ansatte. Bransjen opplever for tiden permitteringer med bakgrunn i endringer i etterspørsel. Dette krever et næringsliv med omstillingsevne. Klimautfordringen aktualiserer behov for renere energi. I løpet av siste tiårene har utviklingen av alternative energiløsninger vokst frem. Forurensning og klimagassutslipp må reduseres, og oljenæringens betydning endres.

Næringslivet i regionen må ha flere bein å stå på. Business Region Bergen utarbeider en felles strategisk næringsplan som skal sikre at eierkommunene har felles mål og strategier for næringsutviklingen.

Figur 1: Prognose for befolkningsvekst frem til 2040.

Regionalt arbeidsmarked

Bergen er sentrum for en landsdel og en region med et bredt sammensatt næringsliv. Byen har en historisk sterk maritim sektor, og regionen har en sentral posisjon innenfor energi-, marine- og media/kultur-næringer. Flere næringer er internasjonalt ledende kompetansemiljøer som byen og regionen kan være stolte av. Disse må gis gode muligheter til å videreutvikle seg.

Befolkningsveksten kommer ikke bare i Bergen, men i hele regionen. Regionen har i stor grad et felles bolig- og arbeidsmarked. Pendling mellom kommunene gir utfordringer for transportsystemet og klimamålene. Mange av utfordringene i Bergen må derfor løses i samarbeid med de andre kommunene i regionen.

Visjon og hovedmål

Kommuneplanen skal svare på hvordan kommunen skal møte de viktigste samfunnsutfordringene fremover mot 2030.

Kommuneplanens samfunnsdel legger til grunn en visjon om at Bergen skal være en **aktiv** og **attraktiv** by.

Under denne visjon er det valgt 9 hovedmål som uttrykker hva kommunen ønsker å legge vekt på og prioritere i planperioden. For hvert hovedmål er det formulert politiske satsingsområder for å nå disse. Satsingene setter generelt mennesket i sentrum uavhengig av alder, funksjon og kulturell bakgrunn.

AKTIV

Bergen skal være en by der samfunnsutviklingen er basert på handlekraft, omstillingsevne og tilrettelegging for innbyggere som er fysisk aktive og deltar i arbeidsliv og samfunnsliv. Dette må også omfatte den del av befolkningen som i dag faller utenfor arbeidslivet.

Bergen skal være fremtidsrettet ved å legge til rette for et klimasmart samfunn. Det skal være lett å leve miljøvennlig.

Den aktive byen skal ha et velfungerende transportsystem som gjør regionen til et samlet arbeids-, bolig- og utdanningsmarked.

Kommunens organisasjon skal være en pådriver for å gjennomføre nødvendige byutviklingstiltak. Den aktive byen stimulerer til innovasjon og nyskaping innen næringsliv og kulturliv.

Bergen skal være en aktiv drivkraft i utviklingen av landsdelen og regionen, og en pådriver for nødvendig omstilling i næringslivet med satsing på fornybar energi og klimatiltak.

Den aktive byen skal stimulere til bruk av byens kulturtilbud, parker, byfjell, turstier og idrettsanlegg: Den aktive byen skal tilrettelegges med universell utforming for alle aldergrupper og personer med nedsatt funksjonsevne.

Grønn

1. Bergen skal ha en bærekraftig vekst som ivaretar klima og miljøhensyn.
2. Bergen skal satse på moderne miljøvennlig arkitektur og fornybar energi.
3. Bergen skal satse på smart, grønn mobilitet som utnytter kapasiteten i transportsystemet bedre.
4. Bergen kommune skal legge til rette for smart ressursbruk ved sambruk og delekultur.
5. Bergen skal legge til rette for, og medvirke til, det grønne skiftet innen forskning og næringsliv.

Gåbyen

1. Bergen skal ha et effektivt og attraktivt gangnett.
2. I Bergen skal alle nye bygninger utformes slik at fotgjengere har hovedprioritet ved tilkomst.
3. Bergen skal prioritere utbygging og tjenestetilbud som gjør det lettere for folk å gå i hverdagen.
4. Bergen skal etablere gode sykkelanlegg.
5. Bergen skal styrke den blågrønne strukturen som del av rekreasjonstilbudet.
6. Bergen skal legge til rette for organisert og uorganisert fysisk aktivitet i alle nærområder.

Fremtidsrettet

1. Bergen kommune skal sørge for byfortetting.
2. Bergen skal ha en bærekraftig vekst som ivaretar klima- og miljøhensyn.
3. Bergen kommune skal være en aktiv utbygger av offentlig infrastruktur.
4. Bergen skal ha fremtidsrettede løsninger i kommunal tjenesteyting.
5. Bergen skal være nyskapende.
6. Bergen skal satse på kunnskap og kompetanse.

Engasjert

1. Bergen skal bruke åpne offentlige prosesser som inspirerer til deltaking og debatt.
2. Bergen skal informere og kommunisere for å skape engasjement.
3. Bergen skal ha målrettet innsats i strøk med levekårsutfordringer.
4. Bergen skal legge til rette for sosiale møteplasser.
5. Bergen skal invitere til samhandling og deltakelse.

Drivkraft i regionen

1. Bergen skal være Vestlandets hovedstad.
2. Bergen skal være en drivkraft i det regionale samarbeidet og i utviklingen av regionen og landsdelen.
3. Bergen skal tilby kunnskap, kunst og kultur for hele regionen.
4. Bergen skal være en attraktiv region å leve og bo i, og å flytte til.
5. Bergen skal være en aktiv tilrettelegger for nytt og eksisterende næringsliv.
6. Bergen skal ha en infrastruktur som legger til rette for en bærekraftig transport.

Gåbyen

I gåbyen Bergen legger vi til rette for at innbyggerne skal bevege seg mer i hverdagen, og ha et aktivt og nært forhold til byen og nærområdene sine. Gåbyen er et virkemiddel for å skape en mer menneskelig by, der psykisk og fysisk helse styrkes. De ulike satsingene er ment å gjelde alle uavhengig av funksjonsnivå. Samtidig bidrar gåbyen, sammen med en økt satsing på kollektiv og sykkel, til en mer klimavennlig by.

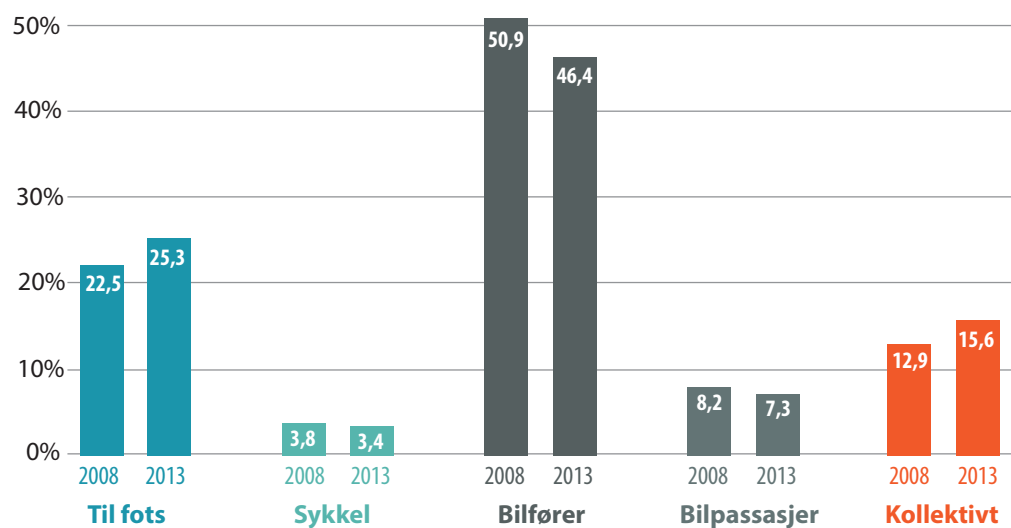
For å styrke gåbyen, vil vi legge til rette for overkommelige gangavstander og attraktive gangtraseer og gode sykkelveier. Alle områder skal planlegges på fotgjengernes premisser. Gater, byrom og snarveier, som gir gåturen gode opplevelser og mulige møtesteder, er viktig for at det skal være attraktivt å gå mer.

En by der det å gå blir førstevalget, både til skole, butikk, arbeid eller møter og besøk, hever folks aktivitetsnivå. Vi vil fremme gange som hverdagsaktivitet fordi det er det enkleste og mest gjennomgripende tiltaket for å bedre folkehelsen. Mer mosjon gjennom gange og sykkel vil bidra til å redusere livsstilssykdommer som hjerte- og karsykdommer og diabetes. Gode gangtraseer gir bedre tilgjengelighet for alle brukergrupper.

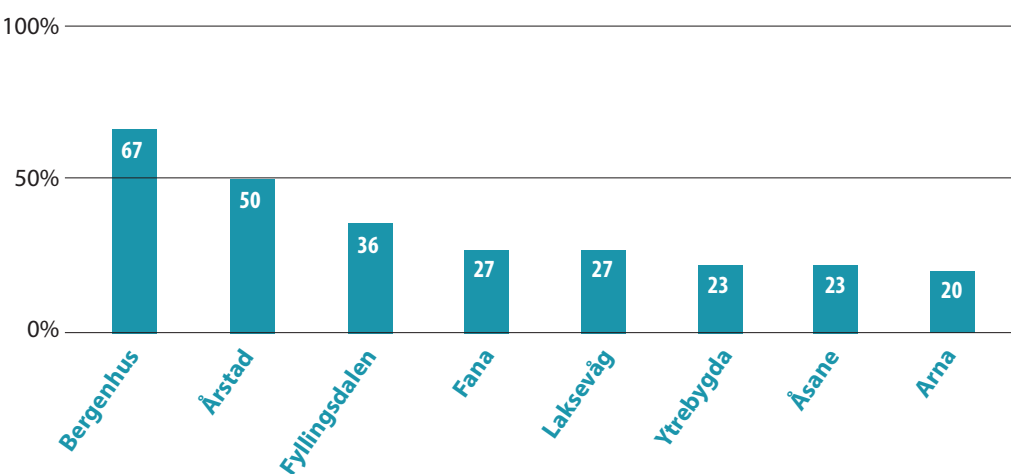
Vi må bygge en kompakt by, med funksjonsmangfold og korte avstander. Gåbyen fungerer godt når alt vi trenger i hverdagen ligger i nærområdet. Butikk, fritidstilbud, skoler og servicefunksjoner må være i bydelen og lokalsentrene.

Trygge veier i nærmiljøet er viktig for at barn skal kunne gå til og fra skolen og fritidsaktiviteter. Det å gå må bli den mest effektive og hyggeligste metoden å transportere seg på i hverdagen. Vi vil prioritere gange, sykkel og kollektiv i all transportplanlegging.

Mange opplever isolasjon og ensomhet. Gode byrom som fungerer som møteplasser og oppholdssteder gir muligheter for sosial kontakt, også for uformelle møter. Å ta en avstikker – innom en butikk eller å sette seg ned på en benk – er enkelt. Det gir mer aktivitet og et sterkere byliv, og kan bidra til at flere føler seg inkludert i samfunnet.

Figur 2. Reisevaneundersøkelsen fra 2013 viser fremgang for Bergen som gåby og kollektivby. Mer enn 25 % av reisene foregår til fots.

Figur 3: Figuren viser hvor høy andel av internturene i de ulike bydelene som er fotgjengerturer

Som fotgjengere er vi likestilte. Alder og økonomi skiller i liten grad mellom de reisende. Gåbyen med kortere avstander og trygge ruter er en by som legger til rette for sammensatte bomiljø. At barn kan gå til fritidsaktiviteter, bygger det opp under aktive familier. Mer fotgjengertrafikk fremmer aktive boligområder og styrker sosiale bånd. Det blir enklere å kjenne igjen naboer, og sosial trygghet øker. Til sammen gir dette trivsel og deltakelse for alle, både barn, unge, voksne, eldre, funksjonshemmede og folk med ulik kulturell bakgrunn.

Mange innbyggere vil ha arbeidssted eller andre målpunkt utenfor gangavstand fra boligen. Slike reiser bør fortrinnsvis kunne gjøres med sykkel og kollektivtransport. Gangtraseer til kollektivholdeplasser kombinert med et godt sykkelveinett blir dermed viktig.

De siste femti årene har vi i stor grad planlagt byen på bilens premisser. Nå skal vi prioritere de gående først og dernest sykkel og kollektivtransport. Dette skal skape en mer aktiv og klimavennlig by.

Figur 4: Prioriterte transportformer

Satsing 1:

Bergen skal ha et effektivt og attraktivt gangnett

Et mest mulig rettlinjet og finmasket gangnett vil gi god fremkommelighet for gående. Som fotgjengere er vi i langt større grad enn andre transportgrupper sårbare for omveier. Universell utforming skal ligge til grunn for utformingen av gangnettet.

Kommunen skal sikre at gangnettet videreutvikles. Ved ny utbygging skal forbindelser etableres gjennom området. Gangforbindelser skal ha tilstrekkelig kvalitet og kapasitet for å møte forventet trafikkmengde.

Vi må utforme gangnettet med tanke på at det skal være effektivt og attraktivt å benytte. Ved utforming av gatenettet må det tas hensyn til forhold som har betydning for de gående. Attraktiviteten i gangnettet påvirkes av flere faktorer, som forhold mellom høyde og bredde i gatesnittet, klimatilpassing, lyssetting, møteplasser og beplantning. Gangforbindelsene bør kunne brukes av alle, men i bratt terreng må også trapper og bratte traseer etableres der det gir raske forbindelser.

Trafikksikre løsninger skal vektlegges, men de må ikke gi økt reiselengde for fotgjengerne. En prioritert oppgave er å legge til rette for at de minste barna kan bevege seg trygt fra bolig til skoler, idrettsanlegg eller nærmiljøanlegg.

Fotgjengertraseer må forbedres frem til kollektivknutepunkt. Det skal etableres gode vedlikeholds- og skjøtselsrutiner for gangveinettet som sikrer at gangveier og sykkelveier brøytes før, eller koordinert med, bilveier.

Når vi utformer gater, byrom og snarveier skal vi sikre gode muligheter for møteplasser underveis. Dette vil styrke det sosiale aspektet som ligger i at mennesker ser hverandre. Uterommene skal utformes slik at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og spesiell utforming.

Satsing 2:

I Bergen skal alle nye bygninger utformes slik at fotgjengere har hovedprioritet ved tilkomst

Alle reiser starter og slutter med at vi går. Noen ganger er det kun en kort distanse til kollektivholdplass, andre ganger til et parkeringshus. Dette må utnyttes slik at tilkomst utformes på en måte som leder alle inn som fotgjengere det siste stykket.

Folk skal ikke komme inn i bygninger etter hvilken transportform de har benyttet på reisen. Enkelte har av helsemessige årsaker behov for spesiell tilrettelegging. Disse blir hensyntatt på lik linje med andre når gjeldende prinsipper om universell utforming benyttes.

Satsing 3:

Bergen skal prioritere utbygging og tjenestetilbud som gjør det lettere for folk å gå i hverdagen

Barn kan gå korte distanser alene relativt tidlig. Å legge til rette for at flest mulig skolebarn kan ta turen mellom hjem og skole selv, gir økt fleksibilitet for familiene. Når færre kjører elever til skolen blir skolens omgivelser tryggere for gående. Større, nye utbyggingsprosjekt skal lokaliseres innenfor gangavstand til eksisterende eller planlagte skoler.

Vi må utnytte det eksisterende fortettingspotensialet før nye områder uten gangavstand til kommunale tjenestetilbud blir igangsatt.

Barnehage- og skoletilbudet skal være basert på at gange er den vanligste transportformen. Ved utformingen av gatenett nær skoler skal det legges ekstra vekt på fremkommelighet og trafikksikkerhet.

Ved opptak til barnehage bør vi prioritere de som bor nærmest. Da kan de minste få kortere avstand til barnehage og foreldrene mulighet til å reise mer miljøvennlig.

Alders- og omsorgsboliger er i hovedsak bebodd av mennesker som i liten grad kjører bil. Slike boliger må plasseres i allsidige boligmiljøer med nærhet til nødvendige funksjoner som butikk, helse og sosialtjenester, ulike møteplasser samt kollektivholdeplass.

Satsing 4:

Bergen skal etablere gode sykkelanlegg

Hverdagssyklister er den transportgruppen som best kan integreres i gåbyen. Ved å erstatte biler med sykler, bidrar vi til å dempe støy og redusere konsekvenser av eventuelle trafikkuhell.

Flere byer og land ser fordelene med å tilrettelegge for sykkel som et reelt transportalternativ. Sykling er bra for miljøet, gir god helse og er god samfunnsøkonomi.

Det må etableres bedre sykkelveier til og gjennom sentrum, i og mellom bydelene og til friluftsområder. Innbyggerne må kunne sykle til barnehager, skoler og fritidsaktiviteter. Trygge og attraktive skoleveier og opplæring i trafikk-sikkerhet er viktig for å øke sykkelandelen blant barn og unge.

Vi må sikre bedre parkeringsmuligheter for sykler i sentrumsområder og nye utbyggingsprosjekt. Sykkelutleie og bysykler vil avlaste kollektivtrafikk på kortere strekninger.

Gå- og sykkelbyen er to sider av samme sak, hvor sykkel gir økt mobilitet og mulighet til å transportere både barn og lettere varer, på korte og mellomlange strekk.

FOTO: ROLF HORDNES

Satsing 5: **Bergen skal styrke den blågrønne strukturen som del av rekreasjonstilbudet**

Bergen har god tilgang på store sammenhengende turområder på byfjellene. Innfallsporter til områdene må styrkes, sammen med nettet av større og mindre grøntområder inne i bystrukturen. Med et nett av parker, byrom og gode koblinger til sjø, kan vi binde by og natur sterkere sammen. Dermed kan de fleste finne seg til rette langs turveier og allmenninger, både på vei til Vidden og til Verftet.

Det skal være kort og enkelt å oppsøke naturområder. Særlig må det legges vekt på tilrettelegging av turveier som er lett å bruke og som gir en god kontakt til naturområder. Bergen har gode erfaringer med fjellveier. Her er terskelen lav og utbyttet høyt for svært ulike brukergrupper. De gir gode naturopplevelser, og kan introdusere nye brukere. Turveier rundt større og mindre vann i byggesonen, og møtet med bekker og elver er positivt for rekreasjonsområder i hverdagen.

Strandsonen og sjøfronten må holdes åpen for friluftsliv og ferdsel på og langs sjøen og det må etableres gode byrom og promenader langs havneområdene.

Satsing 6: **Bergen skal legge til rette for organisert og uorganisert fysisk aktivitet i alle nærområder**

Muligheten for å delta for alle grupper i lokalsamfunnet øker når en større del av fritidstilbudet er innen gang-avstand. Lokale idretts- og nærmiljøanlegg kan gjerne være knyttet til skoler.

Bergen kommune skal tilrettelegge for utvidede brukeropplevelser, også kulturopplevelser, knyttet til fotgjengeraktivitet i hverdagen. Digitaliserte guider for byvandring gjennom byleksikonet, oppslagstavler eller QR-kodet informasjon om antikvariske verdier kan være eksempler.

Fremtidsrettet

Bergen skal ta sin del av ansvaret for å unngå global oppvarming ved å legge til rette for et klimasmart samfunn frem mot 2030.

Tidligere tiders feltutbygging og byspredning er avløst av en fortetningsstrategi i de bebygde områdene. Dette gir komplekse prosesser som krever samhandling mellom kommunale organer, befolkning, grunneiere og andre offentlige myndigheter. Kommunens potensial for å løse de arealmessige utfordringene må utnyttes. De strategiske byutviklingsgrepene er en av kommunens viktigste oppgaver. Det skal spesielt vurderes å fortette innen et utvidet sentrumsområde.

Bergen har et mangfoldig næringsliv. Redusert vekst i olje og gass svekker bransjen som bærebjelke i norsk økonomi. Alternative energiformer er blitt mer aktuelle og gir muligheter innen global næring, forskning og utdanning. Utvikling av kunnskapsnæringer og klyngebaser innen flere miljøer er et viktig satsingsområde for verdiskaping i regionen.

Samspillet mellom forskningsmiljøer og næringsliv kan gi gode bidrag for innovative og fremtidsrettete løsninger. Bergen må investere i ungdom og kunnskap. Gjennom utvikling av utdanningstilbudet i regionen skapes grunnlaget for kompetent arbeidskraft til et kunnskapsbasert næringsliv.

Det er utfordrende å holde tritt med befolkningsveksten med hensyn til boligbygging og samordning av offentlige tjenester samtidig som vi får en økende andel eldre. Utvikling av det offentlige tjenestetilbudet må skje parallelt med forebyggende tiltak. Vi må bygge gode bomiljøer, der flest mulig kan mestre sin hverdag, bli boende i egen bolig og få økt livskvalitet. Vi må legge til rette for en sunn livsstil som gir bedre folkehelse. Samtidig skal det offentlige tjenestetilbudet være tilgjengelig for de som har behov for det. Kommunen som tjenesteleverandør, må gå foran i valg av fremtidsrettede løsninger.

Figur 5: Fortetting i et utvidet sentrumsområde som også omfatter deler av Sandviken, Laksevåg og Bergensdalen.

Satsing 1: Bergen kommune skal sørge for byfortetting

Bergen har vedtatt en arealpolitikk basert på fortetting i knutepunkt. Vi ønsker også å utvide Bergen sentrum med tanke på fortetting av bolig, næring og institusjoner. Å fortette krever god kompetanse, koordineringsevne, økonomisk fundament og handlekraft. Det kan være hensiktsmessig å organisere kommunens tjenester på en annen måte for å gjennomføre dette. Kommunal infrastruktur må planlegges og realiseres samlet. Dette arbeidet skal ha prioritet.

Byfortetting er en bærekraftig og ønsket nasjonal politikk for byvekst. En rekke statlige og fylkeskommunale myndigheter har innsigelsesrett til offentlige planer. Når kommunen gjør sitt for å gjennomføre vedtatt nasjonal politikk i kommunen, kan den likevel møte offentlige sektorinteresser.

Bergen kommune må utnytte sin politiske innflytelse for å sikre en handlekraftig gjennomføring. Stat, fylke og kommune må oppnå enighet om de strategiske grepene i Bergens byutvikling. Transformasjon av godsterminal og havneområder utgjør et stort potensiale for å bidra til fortetting i de sentrale byområdene.

Vitrenger et godt statistisk analysegrunnlag for å kunne ta de riktige strategiske beslutningene om samfunnsutviklingen. Bergen kommune vil sikre et kompetansemiljø som kan fremskaffe relevant informasjon om utviklingen innen alle sektorer av kommunen. Denne kunnskapen vil også ha betydning i forhold til kommunikasjon med de sentrale myndigheter.

Figur 6: Bergen sentrum og bydelssentrene forbundet med kollektivtraseer

Satsing 2: Bergen skal ha en bærekraftig vekst som ivaretar klima- og miljøhensyn

Bergen kommunes mål om å redusere klimagassutslipp (50 % innen 2030) og arbeide for et nullutslippssamfunn krever en samlet innsats fra det offentlige, næringsliv og innbyggerne. Vi må sammen endre reise- og forbruksvanene. Folks holdninger er i endring, og et grønt skifte er på vei i næringslivet. Bergen kommune ønsker å bygge opp under dette, samtidig som vi er klar til å gjøre prioriteringer som legger til rette for mer bærekraftig liv i byen.

Det skal tilrettelegges for gange og sykkel og kollektivutbygging med vekt på bybane. Dette legger premissene for en fortettet og urbanisert byutvikling, og bidrar til bedre miljø og bedre folkehelse. Det skal være lett å leve et miljøvennlig liv i Bergen.

Bergen skal være en fremtidsrettet by og utvikle et klimasmart samfunn, for eksempel ved bruk av ny teknologi for avhenting og gjenvinning av avfall. Bergen skal også jobbe for å redusere klimagassutslipp fra bygninger og arbeide fram nullutslippsområder selvforsynt med lokal fornybar energi.

Bergen skal prioritere klimanøytral og utslippsfri transport. Vi skal være en pådriver for å ta i bruk nye løsninger og teknologier for å skape en klimavennlig byutvikling.

Satsing 3:

Bergen kommune skal være en aktiv utbygger av offentlig infrastruktur

Bergen skal arbeide for nærhet og samlokalisering av tjenestene. Dette vil gi brukerne et mer effektivt tjenestetilbud, både når det gjelder arealutnyttelse, kortere avstander, større tilgjengelighet og bedre sammenheng i tilbudene. Dette tilsier at et sykehjem blir lokalisert sammen med en barnehage, helsestasjon, kulturtilbud eller andre offentlige tjenester tett på et sammensatt bomiljø.

Barnehager og skoler bør utformes fleksibelt, slik at byggene enkelt kan tilpasses andre formål og endrete krav og funksjoner innenfor oppvekstfeltet eller andre kommunale behov.

Belysning langs veier og plasser skal skape trygghet og gi økt verdi til uterommene. Belysning må håndteres i planprosessen og gjennomføring skal skje i samarbeid med alle berørte etater for hvert prosjekt.

Bergen skal ha et fremtidsrettet vann og avløpssystem der man tar hensyn til befolkningsøkning og endringer i klimatiske forhold ved utbygging og oppgradering.

Satsing 4:

Bergen skal ha fremtidsrettede løsninger i kommunal tjenesteyting

Ny teknologi gir nye muligheter innenfor tjenesteytingen på mange områder. I helse og omsorgstjenesten kan slike løsninger gi bedre livskvalitet så vel som mer effektiv ressursbruk. Kommunen skal være i fremste linje for en slik utvikling.

Kompetansehevende tiltak for å utvikle de kommunale tjenestene er nødvendig for å møte nye utfordringer. Innovasjon knyttet til nye, mer effektive arbeidsverktøy skal prioriteres.

Den engasjerte innbygger tar vare på egen helse. Bergen kommune skal legge til rette for at den enkelte kan bo hjemme og klare seg selv så lenge som mulig. Gang- og sykkelveier og gangavstand til viktige servicefunksjoner vil bidra til dette, og teknologiske nyvinninger gjør det mulig å dra nytte av ulike tjenester uten å forlate hjemmet.

Robuste tjenester styrker også kommunens evne til å opprettholde sin tjenesteproduksjon under ekstraordinære og krevende situasjoner.

For at kommunen skal fremstå som en helhetlig og forutsigbar tjenesteleverandør må vi legge vekt på samordning på tvers av sektorgrensene. Det gjør kommunen forberedt på endringer og gir handlekraft for tilpasninger til endrete behov og krav.

Miljøkrav og kriterier i kommunens innkjøp skal bidra til å redusere miljøbelastningen. Innkjøpenes skal også stimulere til innovasjon og bidra til samfunnsøkonomisk gevinst.

Bergen kommune vil bidra til å utvikle døgnåpne forvaltningsløsninger. For oppgaver som egner seg for dette, skal vi utvikle automatisert behandling av saker og søknader.

Satsing 5:

Bergen skal være nyskapende

Bergen har et mangfoldig næringsliv. Mangfold må synliggjøres og videreutvikles. Et variert næringsliv, kombinert med attraktive bymiljø, vil tiltrekke arbeidskraft til regionen.

Noen prioriterte geografiske områder kan med fordel pekes ut for utvikling av innovative miljøer og næringsklynger. Dette bør skje i nært samarbeid med næringslivsorganisasjonene.

Innenfor de kreative næringene skaper kulturgründerne økonomisk vekst. Vekstpotensial finnes i byens mange talent innen ulike kunstsjangre og kulturuttrykk. Disse talentene skal fortsatt gi vekst til byens kreative næringer. Byen blir rikere og mer attraktiv, noe som trekker arbeidskraft til regionen.

Bergen har et ledende nasjonalt media- og kulturbasert næringsliv med en fremtidsrettet medieklynge og kulturnæringer innenfor film, design og musikk. Vi skal stimulere til nyskaping og gründervirksomhet i sentrum og i sentrumsnære transformasjonsområder.

FOTO: RAGNAR ROERNES

Satsing 6: Bergen skal satse på kunnskap og kompetanse

Investering i kunnskap og kompetanse er det viktigste grunnlaget for fremtidig velferd og verdiskaping. Det er av vesentlig betydning for å realisere seg selv og leve et godt liv. Samfunnet er alltid i endring, og skole, utdanning og forskning må gi byen og regionen grunnlag for å møte fremtidens krav.

Barnehagene i Bergen og bergensskolen skal gi alle barn og unge muligheter for å utvikle sine evner og ferdigheter og arbeide målrettet for å gi et best mulig læringsutbytte til alle barn og unge.

Den faglige kompetanse hos ansatte i hele kommunesektoren er en nødvendig faktor for å skape gode arenaer for omsorg, læring og sosial utjevning. Det er derfor en viktig oppgave å rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere.

I Bergen satser vi på livslang læring, og vil legge til rette for personlig utvikling også for kommunens eldre befolkning.

Bergen har sterke miljøer for høyere utdanning og forskning, som er sentrale for utvikling og omstilling. Videre utvikling og styrking av disse institusjonene og et nært samarbeid med næringslivet er viktig for hele regionen.

Forsknings- og utdanningssektoren trenger rekruttering av høykompetente ansatte. For å tiltrekke seg kompetente og kreative innbyggere, må kommunen skape en mangfoldig og attraktiv by med gode offentlige tjenester.

En styrket relasjon til forsknings- og utdanningsinstitusjonene er viktig også for kommunens kunnskapsbaserte utvikling av tjenestene. Dette er særlig viktig for helse- og omsorgstjenestene, der eldreomsorgen blir mer omfattende med den forventede demografiutviklingen.

Kommunen bør tydeliggjøre sine kompetansebehov og være i dialog med utdanningsinstitusjonene i deres arbeid med utvikling av studieprogram.

Grønn

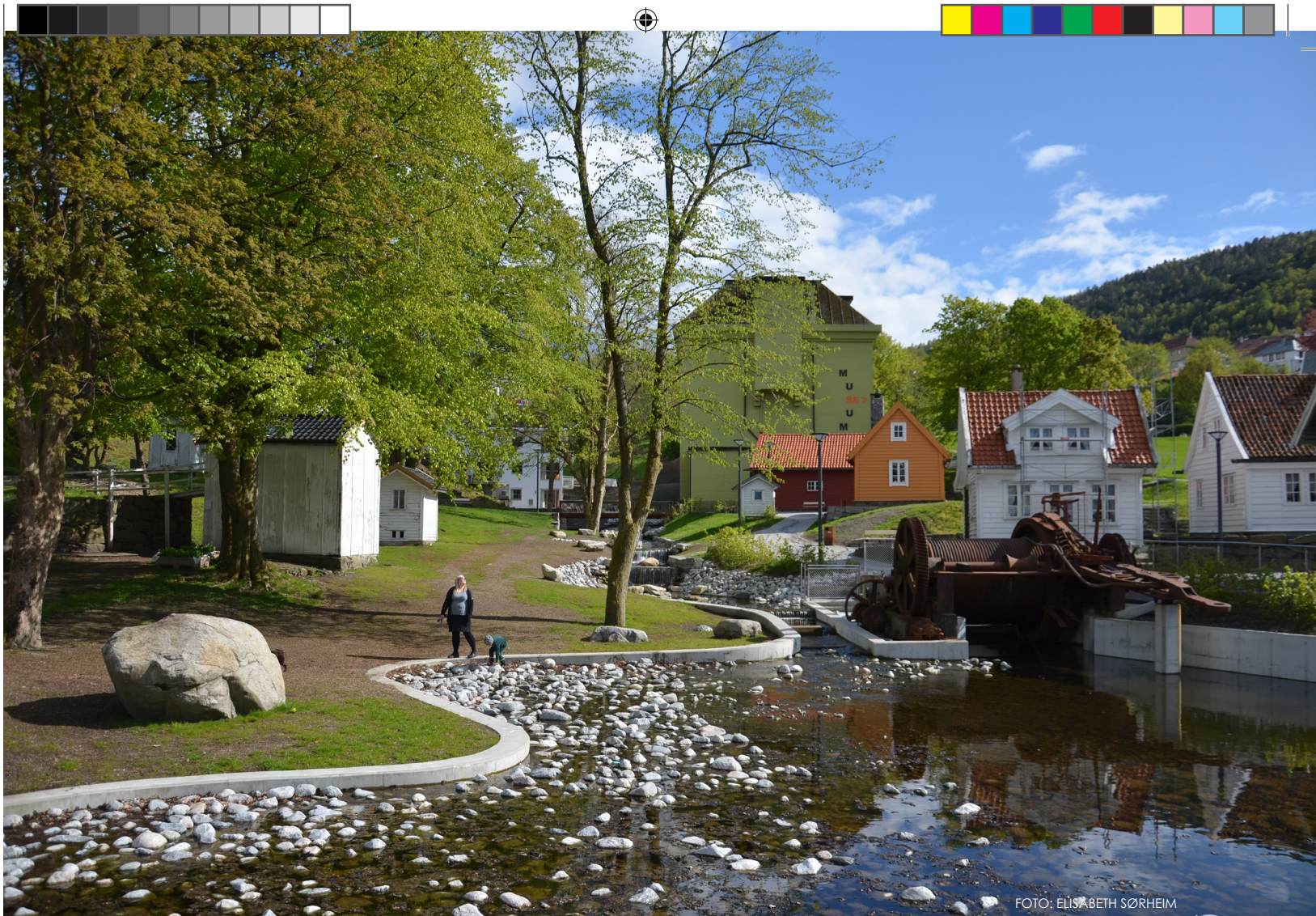
De globale klima- og miljøutfordringene krever en reduksjon i klimagassutslipp og at vekst og utvikling må skje innen naturens tålegrenser. Den kommende befolkningsveksten i Bergen kan kombineres med en positiv utvikling for klima og miljø. Bergen kommunes mål om å redusere klimagassutslipp med 50 % innen 2030 og arbeide mot et nullutslippssamfunn, krever en samlet innsats fra det offentlige, næringsliv og innbyggerne. Vi må endre reise- og forbruksvaner, for å redusere utslipp fra produksjon og forbruk.

Folks holdninger er alt i endring og mye kan tyde på at det grønne skiftet er på veg innen næringslivet. Bergen kommune ønsker å bygge opp under dette, samtidig som vi er klar til å gjøre prioriteringer som legger til rette for et mer bærekraftige byliv.

Bergen skal utvikle et klimasmart samfunn som gir redusert transportbehov og satsing på grønn mobilitet. Og det skal være mulig å bo i byen uten å eie bil.

Bergen kommune skal sørge for at byutvikling, samt bygging og vedlikehold av bygg og infrastruktur, skjer på en miljøvennlig måte. Vi vil effektivisere energibruk og satse på fornybar energi og gjennomføre klimatiltak i egen virksomhet. Vi vil legge til rette for og informere byens borgere slik at de kan ta miljø- og klimavennlige valg. Det skal være lett å leve miljøvennlig i Bergen.

Satsing 1: Bergen skal ha en bærekraftig vekst som ivaretar klima og miljøhensyn

For å nå mål om 50 % reduksjon av klimagassutslippene i Bergen, samtidig som byen vokser, må vi utvikle et klimasmart samfunn. Helhetlig planlegging og fokus på klima og miljø er avgjørende. Vi er avhengig av en samlet innsats fra det offentlige, næringslivet og byens innbyggere for å lykkes.

Ved å bygge mer kompakt by og investere i kollektive transporttilbud kan byen vokse, samtidig som at utslippene reduseres. Bergen vil også ta i bruk ny teknologi for å redusere utslipp, for eksempel ved henting og gjenvinning av avfall.

Bergen kommune skal ha en miljø- og energiledelse som gir føringer for virksomheten og gir ringvirkninger til byens aktører. Det er avgjørende med samhandling med offentlige og private aktører for å redusere utslipp.

Satsing 2: Bergen skal satse på moderne miljøvennlig arkitektur og fornybar energi

Byggene står i dag for over 50 % av samlet energibruk. Planleggings- og byggefase skal ha et mål om å skape gode bymiljø med lave utslipp og energibruk gjennom hele livssyklusen. Materialbruk, plassering, utforming, tekniske anlegg og bevisste brukere gir reduserte utslipp. Bygging i tre er klimavennlig, gir bedre inneløst klima og kan gi reduserte vedlikeholdskostnader. Bergen vil styrke satsingen på bygging av tre og stimulere lokal innovasjon knyttet til denne form for byggeri.

Oppvarming skal baseres på fornybar energi. Både fjernvarme og fornybare energikilder som sol, jord og sjøvarme må vurderes.

Satsing 3: Bergen skal satse på smart, grønn mobilitet som utnytter kapasiteten i transportsystemet bedre

Det skal tilrettelegges for gange og sykkel og kollektivutbygging med vekt på bybane. Dette legger premissene for en fortettet og urbanisert byutvikling, og bidrar til bedre miljø og bedre folkehelse. Det skal være mulig å bo i byen uten egen bil.

For å møte befolkningsveksten og transportbehovene i framtiden må vi utnytte infrastruktur, bilpark og passasjer seter bedre. Vi må legge til rette for delt mobilitet, som sparer plass og utnytter bilparken og veinettet bedre.

Kollektivtrafikken i Bergen må styrkes slik alle bydeler får et godt, forutsigbart og rimelig kollektivtilbud både på hverdager og i helg.

Bergen skal forebygge økt trafikkbelastning og bruke mulighetene ny teknologi gir for effektiv transport og utnytting av infrastruktur.

Bergen vil satse på utslippsfri persontransport og mer miljøvennlig godstransport. Det skal legges til rette for lademuligheter for elkjøretøy og drivstoff for andre klimanøytrale transportformer. Utbygging av Bybanen og klimanøytrale busslinjer vil være viktig.

Landstrøm i havn er et satsingsområde og skal bygges ut til å betjene større deler av skipsflåten i Bergen havn.

Banebaserte transportformer for gods og person er et satsingsområde, og togtransportens konkurransekraft bør styrkes i forhold til flytransport.

FOTO: CHRISTINE HVIDSTEN

Satsing 4:

Bergen kommune skal legge til rette for smart ressursbruk ved sambruk og delekultur

En delekultur, der ressurser utnyttes bedre, er et viktig virkemiddel for å få ned klimautslippene fra privat forbruk. Forbruket styres i større grad av reelt behov - uten at forbrukeren opplever et redusert velstandsnivå.

En ny delekultur og deleøkonomi kan utvikles ved hjelp av ny teknologi. Tilgang blir viktigere enn eierskap. Utviklingen av deleprosjekter skjer i stor grad nedenfra og opp, uten særlig offentlig innblanding. Det offentlige har imidlertid en nøkkelrolle i å legge til rette for at samfunnsnyttige deleprosjekter kan utvikles og oppnå bredere oppslutning. Muligheter for sambruk av utstyr, verktøy, areal og bygninger er særlig interessant i tett by.

Bergen kommune vil ved utforming av regelverk, arealplanlegging og annen forvaltning legge til rette for samfunnsnyttig sambruk og delekultur.

Satsing 5:

Bergen skal legge til rette for og medvirke til det grønne skiftet innen forskning og næringsliv

Innovasjon og teknologiutvikling er en av nøklene til det grønne skiftet, og næringslivet er en sentral kraft. Bergensregionen skal innen 2025 være ledende i Norge på bærekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling. Bergen vil satse på innovasjon som har fokus på bærekraftig og mer skånsom forvaltning av ressurser. Det kan bidra til et grønt skifte i næringslivet som styrker konkurransekraften for regionens bedrifter.

Det offentlige må sørge for riktige rammevilkår med en framtidsrettet infrastruktur. Vi skal være en pådriver for å ta i bruk nye løsninger og teknologier for å skape en klimavennlig byutvikling. Bergen kommune vil, gjennom miljøkrav i kommunens innkjøp, bidra til å redusere miljøbelastningen ved egen virksomhet og stimulere til grønn innovasjon.

Bergen har en internasjonalt ledende forskningsklynge innen klimaforskning. Det er viktig for byen at forskningsmiljøet opprettholder sin tyngde og sikres gode vilkår for videre utvikling. For å være godt rustet for kommende klimaendringer, trenger Bergen kommune kunnskap om effekten av klimaendringene på lokalt nivå, og det er derfor viktig å samarbeide med forskningsmiljøet.

Engasjert

Bergensere er kjent for å ha sterke meninger om det som rører seg i bylivet. Byen skal fortsatt preges av engasjement og deltakelse. Vi må legge til rette for at folk i alle aldre og med ulik bakgrunn skal kunne gi uttrykk for sine meninger, og være delaktig i beslutningsprosessene.

Byen må tilrettelegge for bruk av ulike media og invitere til åpne offentlige prosesser. Kommunen vil jobbe for aktiv medvirkning fra nærmiljø og dem som blir berørt av ulike tiltak. For å sikre medvirkning og dialog, vil vi videreutvikle de kommunale informasjonstjenestene.

Ikke alle finner det naturlig å delta i offentlige diskusjoner og debatter. Bruk av kunst og kultur i formidling og kommunikasjon med innbyggerne skal være et satsingsområde for å øke deltakelsen.

Barnehager og skoler skal være inkluderende arenaer som gir alle barn og unge bedre mulighet til å utvikle sine evner og ferdigheter, og til å delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv.

Frivillige organisasjoner er en viktig arena for fritid og samfunnsengasjement. Organisasjonslivet er viktige møtesteder hvor enkeltmennesker deltar i et fellesskap på grunnlag av felles tro, interesser eller kultur. Også andre sosiale møteplasser er viktige for å invitere til uorganiserte møter på tvers av funksjon, alder, etnisk, sosial og kulturell tilhørighet.

FOTO: KNUT ANDREAS KNUTSEN

Satsing 1: **Bergen skal bruke åpne offentlige prosesser som inspirerer til deltakelse og debatt**

Bred medvirkning og dialog styrker og utvikler lokaldemokratiet. Åpne prosesser skal bidra til gode løsninger, fremme kreativitet og engasjement, og sikre at alle aktører kommer til orde. Formålet er å fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag. God kommunikasjon og åpenhet på tvers av faginstanser og politikkområder vil også bidra til dette.

En aktiv involvering av lokalsamfunnet i kommunens planarbeid kan stimulere til engasjement i eget nærområde, fremme nettverk, felles identitet og tilhørighet. Ved å bringe ulike grupper sammen kan vi videreutvikle nye ideer og lære om hverandre. Åpne prosesser kan også styrke demokratikompentansen for den enkelte deltaker, skape ungdomsengasjement og fremme åpne og levende lokalsamfunn.

Brukermedvirkning kan også være et verktøy for kommunen som tjenesteprodusent. Brukerundersøkelser og rådsorgan kan for eksempel være aktuelt for foreldre i en barnehage, for beboere på sykehjem eller annet botilbud, eller for brukere av et bydelshus. På denne måten kan kommunen få tilbakemeldinger som bidrar til bedre kvalitet på tjenestene.

Satsing 2: **Bergen kommune skal informere og kommunisere for å skape engasjement**

Informasjon til brukerne av kommunens tjenester skal være lett tilgjengelig og forståelig. Kommunen skal komme i dialog med innbyggerne gjennom personlig kontakt, sosiale medier, nettsider, innbyggermagasin, annonsering eller andre kanaler som innbyggerne foretrekker. Vi vil arbeide for å oppnå gode møter mellom eksterne medier og kommunen. Kommunens informasjonssenter i rådhuset kan kontaktes ved personlig henvendelse, per telefon, post, e-post, chat og sosiale medier.

Kommunen har også en viktig rolle som formidler av dokumentasjon gjennom bibliotek, byens arkiver og kartverk. Sikker dokumentasjon av – og bred tilgang til – offentlig virksomhet, er en forutsetning for samfunnets stabilitet, innbyggernes tillit og et levende demokrati. Informativ og korrekt kartinformasjon er avgjørende for utarbeidelse av planer og ulike tillatelser.

Bibliotek og museer kan bidra til folkeopplysning og egenutvikling for brede befolkningsgrupper.

Bruk av kunst og kultur i formidling og kommunikasjon kan bidra til engasjement og nytenking. Bergen kommunes virkemidler skal møte fremtidens behov for fleksibilitet og funksjonalitet innen kunst- og kulturområdet.

FOTO: CHRISTINE HVIDSTEN

Satsing 3: Bergen skal ha målrettet innsats i strøk med levkårsutfordringer

Det er en målsetting å utjevne sosiale og geografiske forskjeller som har betydning for levkår og folkehelse.

Barnehager, skoler og helsestasjoner skal være inkluderende arenaer som evner å kompensere for ulikheter i levkår slik at alle barn og unge får samme mulighet til å utvikle sine evner og ferdigheter, og til å delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv.

Barnehagene og skolene i Bergen skal bidra til å utvikle barn, unge og voksnes evne til å se seg selv og andre som medansvarlige for et godt fellesskap. Det skal arbeides aktivt og systematisk for å styrke det psykososiale læringsmiljøet og barn og unges sosiale kompetanse.

Barnevernet skal bidra til at de mest utsatte barna får en trygg og god oppvekst.

Satsing 4: Bergen skal legge til rette for sosiale møteplasser

Sosiale møteplasser kan oppmuntre til at folk treffes og knytter kontakt. Ved å legge til rette for dette kan kommunen styrke sosiale nettverk og dermed fremme helse og forebygge sykdom. Trygge uteområder og uformelle møteplasser som frister til opphold og sosial kontakt, kan øke følelsen av tilhørighet til nærmiljøet.

Sosiale møteplasser kan være aktivitetssentre for unge og eldre, kultur- og samfunnshus, byrom, parker og lekeplasser. Tilgjengelighet er avgjørende for at møteplassene skal bli brukt.

Kommunale, publikumsrettede tilbud og møteplasser bør plasseres i nærheten av hverandre. Trafikkregulering kan gjøre byrom og utemiljø triveligere å oppholde seg i. Redusert trafikk vil gjøre miljøet tryggere og samtidig redusere støy og luftforurensning.

FOTO: MARIUS SOLBERG ANFINSEN

Satsing 5: Bergen skal invitere til samhandling og deltakelse

Frivillige organisasjoner er viktige aktører i mange lokalmiljøer. Kommunen skal oppmuntre til lokale initiativ og tiltak, og gi støtte til lokalt engasjement.

Kommunen satser også på en styrking i frivillighetsarbeidet for eldre og pleietrengende. På den måten kan en oppnå økt livskvalitet for både de som mottar frivillig bistand, og for de som gir slik støtte.

Mange har meningsfylte fritidsaktiviteter gjennom blant annet band, teater, dans, foto, kor og korps. Noen følger denne hobbyen så langt at det blir til unge talent som utvikler og fornyer bergenskulturen. Idrettslag er viktige møteplasser, og flerbrukshaller bør erstatte de tradisjonelle gymsalene.

I tillegg er kirken og øvrige tros- og livssynssamfunn viktige møtesteder hvor enkeltmennesker deltar i et fellesskap på grunnlag av felles tro og felles kultur.

Drivkraft i regionen

Bergen skal være en pådriver for økt samarbeid og fellesskap i regionen. Samtidig skal Bergen ta vare på og utvikle sine kvaliteter og fremstå som et attraktivt midtpunkt i en spennende landsdel.

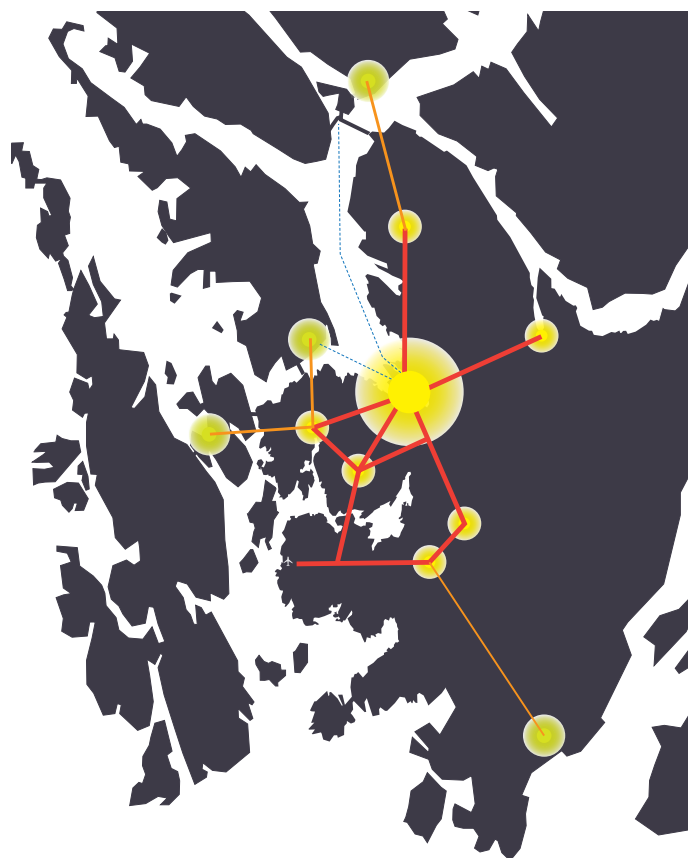
Byen har høyskoler, universitet og institusjoner som driver utdanning, forsknings- og utviklingsarbeid på nasjonale og internasjonale arenaer. Disse bidrar til å rekruttere kompetent arbeidskraft. I tillegg til attraktive arbeidsplasser, trenger regionen gode bolig- og nærmiljøer, gode transportløsninger og et mangfold av fritids-, kultur- og servicetilbud. Det gir innbyggerne muligheter for gode opplevelser og en meningsfylt fritid.

Bergen er landsdelens kulturhovedstad. Byen må fortsatt bygge sin kulturpolitikk på sterke kompetansemiljøer og kunnskapsbaserte institusjoner. Bergen skal fortsatt være en drivkraft for regional utvikling der byens kulturelle ressurser gir effekt utover bygrensene.

Bergen er sentrum i en region med et bredt sammensatt næringsliv med stort vekstpotensial. Byen har en historisk sterk maritim sektor, og regionen har en sentral posisjon innenfor energi- og havbruksnæringen. Flere næringer består av internasjonalt ledende kompetansemiljøer inkludert medie- og designklynger, som byen og regionen kan være stolt av. Bergen skal være en sentral møteplass og samarbeidsarena for virksomheter og miljøer med høy kompetanse.

Figur 7: Europaveier gjennom kommunen utenom sentrums-områdene.

Figur 8: Kollektivnett til regionsentre i nabokommunene

På transportsektoren er det mange utfordringer som krever gode løsninger. Bergen har infrastrukturanlegg som betjener både byen og regionen. Europaveiene E16 og E39 har viktige roller for å sikre byregionens tilgjengelighet og kontaktbehov. Havn, flyplass og jernbaneterminal er nødvendige knutepunkt som må fungere for å sikre et konkurransekraftig og fremtidsrettet næringsliv, og sikre byens posisjon som hovedstad på Vestlandet. Bergen lufthavn, Flesland er Norges nest største lufthavn og hovedflyplass for Vestlandet, og et viktig knutepunkt for turister og næringsliv.

Gjennomgangstrafikk som i dag følger E39, må ledes utenfor sentrum. Regionalt samarbeid mellom by og omegnskommuner og oppslutning om felles løsninger er nødvendige tiltak for å knytte regionen bedre sammen og gjøre den konkurransedyktig.

Bybefolkningens reisevaner er endret i en positiv retning de senere årene. Satsing på bedre kollektivtransport har resultert i at flere reiser kollektivt, mens andelen som kjører privatbil er redusert. Denne utviklingen må fortsette.

Fremtiden vil også kreve at reisevanene for trafikanter som krysser kommunegrensene endres tilsvarende. Riktig lokalisering av servicetjenester og arbeidsintensive næringer sentralt i regionen, vil gjøre det mulig å fortsette utviklingen i riktig retning.

Satsing 1: **Bergen skal være Vestlandets hovedstad**

Bergen er en attraktiv by som møtested og innfallsport for reiseliv og kulturelle opplevelser. Byen er sentrum i en spennende region med stor tiltrekningskraft. Byens størrelse og mangfold er et godt grunnlag for nyetablering av framtidsrettet virksomhet og for å velge Bergensregionen som bosted og arbeidsplass.

Bergen skal kjennetegnes ved utstrakt samarbeid til fordel for regionen som helhet. Bergen skal være en aktiv og synlig aktør i konkurransen om nasjonale ressurser. Regionen må stå samlet for å være en sterk, tydelig og viktig aktør på nasjonalt plan. Kommunen vil arbeide for at Bergen skal bli tildelt nasjonale institusjoner.

Bergen skal aktivt bidra til at regionen utvikler seg gjennom samarbeid, kompetansekraft, tilrettelegging for næringsutvikling og nødvendig utbygging av infrastruktur.

Satsing 2: **Bergen skal være en drivkraft i det regionale samarbeidet og i utviklingen av regionen og landsdelen**

Bergen er viktig i utviklingen av regionen og landsdelen. Vi er den største kommunen på Vestlandet, med mange arbeidsplasser og med en sentral rolle innenfor næringsliv, handel, kunnskap og kultur.

Utviklingen av regionen får vi bare til i godt samarbeid med fylket og nabokommunene. Bergen skal derfor være en pådriver for samarbeid. En viktig møteplass for å utvikle Bergensregionen er Bergensalliansen, der den politiske ledelsen i de 22 medlemskommunene møtes. Gjennom Bergensalliansen diskuteres blant annet mulighetene i kommunereformen.

Hele Bergensregionen vinner på godt samarbeid. Et godt eksempel er innenfor beredskap. De ulike brannvesen har egne spesialkompetanseområder, og totalt sett har regionen tilgang på nødvendig kompetanse når det trengs.

Bergen skal aktivt samarbeide med de andre storbyene gjennom KS' Storbymnettverk og med fylkeskommunen gjennom regionalt samarbeid.

Satsing 3: **Bergen skal tilby kunnskap, kunst og kultur for hele regionen**

Bergen skal være en kulturby og motor for regional utvikling der byens kulturelle ressurser gir effekt utover bygrensene. Publikum fra Vestlandet skal tilbys et kulturtilbud av høy kvalitet og byens kulturmiljøer skal dele av sin kompetanse og være en regional utviklingskraft.

En utdannet befolkning er grunnlaget for en fremtidsrettet Bergensregion. Det gjelder fullført yrkesfaglig opplæring og en lengre akademisk utdanning. Bergen skal tilby kvalitetsutdanning på alle nivåer.

Bergen skal sikre utviklingsmuligheter for et mangfold av undervisnings-, kompetanse- og forskningsmiljøer.

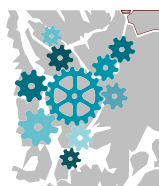
Næringslivet i alle deler av regionen må ha muligheter for satse på fremtidens løsninger. Bergen må jobbe for å få et bedre samarbeid mellom næringslivet, myndigheter og utdannings- og forskningssektoren. Dette vil kunne bidra til et mer innovativt og fremtidsrettet næringsliv.

I arbeidslivet må det også være plass til alle. En hensiktsmessig arbeidsdeling mellom byen og omlandet vil styrke hele regionens økonomiske bærekraft.

Bergensregionen har et sterkt miljø innen forskning og utvikling med høy aktivitet i universitets- og høgskolesektoren. Næringslivet er også en stor og viktig aktør når det gjelder både egenutført og innkjøp av FoU. Innen FoU-næringene har Bergen sin styrke innenfor de marine og maritime fagfeltene.

Den sterke kompetansen i kunst- og kultursektoren øker byens attraktivitet og åpner for at flere nasjonale institusjoner og funksjoner kan legges hit. Bergen skal ha et sterkt kultur- og kunnskapsmiljø. Vi skal ligge i fremste rekke når det gjelder forskning og utdanning, kritikk og debatt, samt produksjon og fremføring av kunst og kultur.

Bergen skal være Norges beste vertskapsby som tiltrekker seg viktige regionale, nasjonale og internasjonale arrangementer. Nasjonale anlegg skal videreutvikles.

Satsing 4:

Bergen skal være en attraktiv region å leve og bo i, og å flytte til

Bergensregionen skal være en attraktiv region å leve og bo i. Vi skal ha trygge og gode oppvekstmiljøer, et bredt spekter av fritids- og kulturtilbud og relevante og fremtidsrettede utdanningsløp, også med arbeidsplasser for personer med spesielle behov.

Alle kan bli bergensere. Bergen skal tiltrekke seg flere innbyggere, og det skal legges til rette for å beholde de flinke folkene som bosetter seg midlertidig her i forbindelse med studier eller arbeid. Tilflyttere kan bidra positivt til å utvikle byen som en del av en stadig mer globalisert verden.

Bergen må tilrettelegge for å dra nytte av den kompetansen som finnes ved utdannings- og forskningsinstitusjonene. En bedre kobling mellom næringslivet, myndigheter og utdannings- og forskningssektoren vil både kunne tiltrekke mer kompetansearbeidskraft og flere aktører som genererer arbeidsplasser i regionen.

Satsing 5:

Bergen skal være en aktiv tilrettelegger for nytt og eksisterende næringsliv

Bergensregionen skal være en attraktiv region å jobbe i. Bergen har en stolt tradisjon for næringsutvikling og handel gjennom vår historiske posisjon som Hansaby. Bergen skal være en aktiv tilrettelegger for næringsutvikling.

Næringslivet i Bergensregionen er bredt sammensatt av en rekke sterke næringer. Kombinasjonen av regionens rike naturressurser og kompetansemiljøer danner grunnlag for dette, og flere næringer i Hordaland har sterke regionale, nasjonale og internasjonale posisjoner.

Vi må styrke næringslivet gjennom økt bruk av kunnskap i eksisterende bedrifter, og som grunnlag for oppstart av nytt næringsliv.

Bergen skal ta vare på det bynære landbruket, som gir både lokalprodusert mat, kulturlandskap og gårdsbaserte opplevelser for innbyggerne.

Tilgang på tilstrekkelig og relevant arbeidskraft er avgjørende for næringslivets konkurransekraft. For regionens innovasjonsevne er det viktig at ny virksomhet kommer til regionen.

Bergen skal utnytte sin posisjon innen havbruk og sjømat der byen har en unik posisjon i Europa. Mange av aktørene i næringen har på ulike måter tilknytning til Bergen, fra forskning, produksjon og bearbeiding til markedsføring og global ressursforvaltning. Fiskeri og havbruksnæringen har lovende fremtidsutsikter ved å kunne tilby sunn og næringsrik mat til en voksende verdensbefolkning.

Satsing 6:

Bergen skal ha en infrastruktur som legger til rette for en bærekraftig transport

Godt utbygget infrastruktur er nødvendig både for næringslivet og byens og regionens innbyggere. Effektiv transport gjør byens tjenester og rike kulturliv tilgjengelig både for lokale brukere og andre besøkende. Utstrakt bruk av kollektive løsninger og annen miljøvennlig transport minsker presset på veiene. Det må legges til rette for at den positive trenden i befolkningens reisevaner kan fortsette. Kommunen skal samarbeide med fylkeskommunen for å skape et bedre kollektivtilbud for hele regionen.

Tungtrafikk og gjennomgangstrafikk på E39 må ledes utenfor sentrum.

Utflytting av godsterminaler og unødvendig godstrafikk gjennom sentrum vil bidra til renere luft og mindre press på vegnettet, samt frigjøre attraktive områder for tettere byutvikling. Mer godstransport må overføres fra bil til bane og sjø.

Senterstruktur og personintensive arbeidsplasser skal primært være sentralt lokalisert i kollektivknutepunkter med god tilgjengelighet for hele regionen.

Det må legges til rette for at bydelene i større grad får balanse mellom boliger og arbeidsplasser. Dette vil minske presset på infrastrukturen.

Sentrale områder må utnyttes optimalt, mens mindre tilgjengelige områder kan gi plass for funksjoner som det er vanskelig å innpasse i en et tett bymiljø. Helhetlige og aksepterte planstrategier er viktig for å oppnå dette.

ATTRAKTIV

En attraktiv by har en klar identitet og en rik bykultur med gode fellesarealer for hverdagsliv og gode vilkår for næringsliv og kultur.

Vi vil utvikle gode, tette bomiljøer, der det offentlige rom stimulerer til bybruk. Høy kvalitet på byrom og bygninger skal støtte opp om byens identitet og samtidig gi rom for nyskapende arkitektur.

Den attraktive byen skal tiltrekke seg høyt kvalifisert arbeidskraft fra hele verden. Bergen skal videreutvikle universitet og høyskoler på et høyt internasjonalt nivå.

Den attraktive byen skal ha gode skole-, barnehage-, idretts og fritidstilbud i alle bydeler, slik at alle innbyggere får like muligheter.

Det skal være trygt å ferdes i byen til alle døgnetts tider. Byen skal være tolerant og inkluderende og åpen for ulike kulturer, religiøse uttrykk og identiteter, ulike livsstiler og mennesker med ulik alder og funksjonsnivå.

I den attraktive byen skal innbyggerne være delaktige og ha innflytelse på byutviklingen, og de skal være stolte over byen.

Kompakt

1. Bergen skal videreutvikle en kompakt bystruktur med et nettverk av senterområder.
2. Bergen sentrum skal styrkes som knutepunkt for regionen og som boområde.
3. Senterområdene skal utvikles som gåbyer med høy tetthet og kvalitet.
4. Bergen kommune skal samordne offentlige funksjoner i tilknytning til senterområdene.
5. Transportsystemene og arealdisponeringen skal utvikles med tanke på nullvekst i personbiltrafikken.
6. Bergen skal ivareta byfjell og strandsone.

Mangfoldig

1. Bergen skal være preget av åpenhet og inkludering og tilby gode levekår for alle.
2. Bergen skal ha et bredt sammensatt næringsliv og tilby et mangfold av arbeidsplasser.
3. Bergen skal tilby gode boliger i varierte bomiljø.
4. Bergen skal ha et rikt kulturliv med gode tilbud til alle deler av befolkningen.
5. Bergen skal tilby et mangfold av fritids- og friluftaktiviteter.
6. Bergen skal være en interkulturell by som bruker mangfoldet positivt.

Trygg

1. Alle skal ha tilgang til trygge oppvekstmiljø og kunne ferdes trygt.
2. Mulighetene for et godt liv skal være uavhengig av sosiale lag, alder, bosted og kulturell bakgrunn.
3. Bergenserne skal tilbys gode tjenester i alle livets faser.
4. Alle innbyggere skal sikres luft og vann av god kvalitet og tilgang til stille soner.
5. Bergen skal ha god beredskap mot uønskede hendelser.

Særpreget

1. Bergen skal ta vare på og videreutvikle byens historiske særpreg.
2. Bergen skal ta vare på og styrke byen i naturen og naturen i byen.
3. Bergen skal styrke bydelene som særegne steder og fullverdige samfunn.
4. Bergen skal styrke byens posisjon som formidler av kunnskap, kunst og kultur.
5. Bergen skal være nokke for seg sjøl.

Kompakt

Som Norges ledende handelsby gjennom flere hundre år utviklet Bergen et kompakt bysentrum med en unik bystruktur. Trangboddhet førte i siste halvdel av 1900-tallet til at byen ble utvidet, og det ble etablert nye bydelssentre som supplement til sentrum. Byens bebygde areal ble mangedoblet uten at befolkningsmengden økte.

Byspredningen ga bedre boligstandard, men den førte også til stor biltrafikk, forurensning og nye levekårsutfordringer. Det var derfor behov for en mer bærekraftig byutvikling. Bergen fikk målsettinger om en flerkjernet og kompakt byutvikling med et miljøvennlig transportsystem. Bergen sentrum hadde i mellomtiden reetablert sin kvalitet som by og boområde gjennom trafikksanering og byfornyning.

En kompakt bystruktur gir grunnlag for gode bo- og livskvaliteter, aktive nærmiljø og en klima- og miljøvennlig byutvikling. Den reduserer reisebehovet og gjør at en stor del av reisene kan tas med gange, sykkel og kollektivtransport. Den kompakte byen skal derfor være fremtidens bystruktur for Bergen.

Den kompakte byen har et tettbygd og mangfoldig bysentrum, som er lett tilgjengelig for alle byens innbyggere. Bergen sentrum suppleres med bydelssentre og lokalsentre der hverdagens behov for offentlige tilbud, service og sosiale møtesteder ligger i gangavstand fra boligen. Alle senterområdene skal utvikles som attraktive møtesteder for sitt nærområde, med gode gangtilbud, offentlige byrom og høy tetthet.

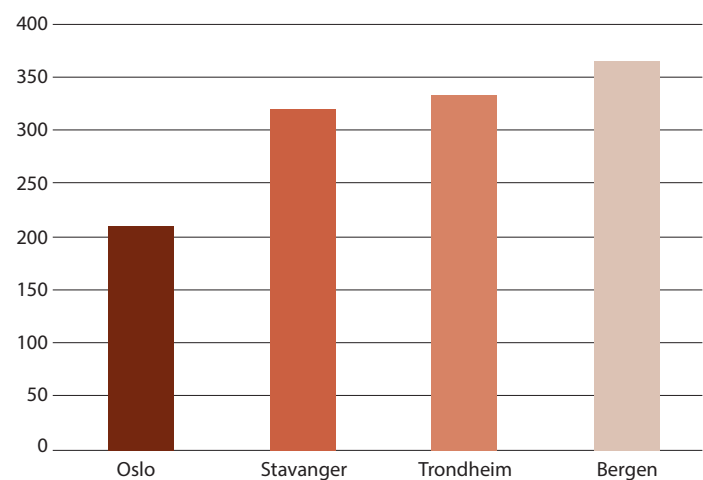
FOTO: CHRISTINE HVIDSTEN

De tradisjonelle byprinsippene skal være utgangspunkt for utvikling av bydelssentre og lokalsentre, tilpasset lokal identitet og den nye tid. Senterområdene skal ha et mangfold av funksjoner, med offentlige tilbud og privat service, i tillegg til boliger og arbeidsplassintensiv næring.

En kompakt by gjør det mulig å oppnå statlige mål om at byveksten skal skje uten økt biltrafikk og arealforbruk. Den bidrar til redusert energibehov og klimautslipp, tilrettelegger for en miljøvennlig delekultur, og sikrer at de store grønt- og landbruksområdene kan bevares.

Fortetting medfører høy pris på areal i senterområdene. Dette kan gi økte boligpriser. Det er viktig å hindre sosial skjevhet i de nye byområdene, slik at alle grupper kan få anledning til å ta del i fordelene ved å bo og leve i kompakt by.

Bergen bruker i dag mer tettstedsareal pr. innbygger enn de andre storbyene i Norge. I forhold til Oslo forbruker vi 70 % mer tettstedsareal.

Figur 9: Arealforbruk i m²-tettstedsareal pr person i storbyene

Satsing 1: **Bergen skal videreutvikle en kompakt bystruktur med et nettverk av urbane senterområder**

Bystrukturen skal bestå av et nettverk av senterområder av ulik størrelse og rolle, med kollektiv- og sykkeltraseer som viktigste sammenbinding. Senterområdene skal tilrettelegges for fortetting og transformasjon i gangavstand fra viktige knutepunkt.

I dag har vi mål om at 80 % av ny boligbygging i kommunen skal skje innenfor byggesonen. Denne andelen skal vurderes økt, og en vesentlig del skal styres til senterområdene. Nye bygg for arbeidsplassintensive virksomheter skal også legges i senterområdene.

Alle senterområder skal ha god kollektivdekning. Bydelssentra og knutepunkt for kollektivsystemet kan ha en høyere tetthet og større sentrumsutstrekning enn øvrige kollektivholdeplasser.

Strategi for fortetting og transformasjon skal inngå i kommuneplanens arealdel. Arealdelen skal foreslå avgrensning og rolle for senterområdene med bestemmelser om utnyttelse, byggehøyder og områdekvaliteter. Endrete krav til uteområder for den enkelte boenhet og utendørs støynivå vil bli vurdert i dette arbeidet.

Vi skal tilrettelegge for en balanse mellom bydelene når det gjelder andel arbeidsplasser, skoler, barnehager og helse- og omsorgstjenester. Dette gir grunnlag for redusert transportbehov og bedre funksjonsblanding.

Områder som tidligere er avsatt til feltutbygging skal vurderes på nytt ut fra målet om en kompakt bystruktur og nullvekst i biltrafikken.

Fortetting av senterområdene er komplekse oppgaver med behov for samarbeid mellom aktørene. Kommunen skal derfor styrke sin rolle som tilretteleggings- og gjennomføringsorgan. Det skal utarbeides en strategi for gjennomføring av fortetting.

Satsing 2: **Bergen sentrum skal styrkes som knutepunkt for regionen og som boområde**

Et livskraftig sentrum med tiltrekningskraft på bydelene, omland og tilreisende er viktig for byens identitet og konkurransekraft. Bysentrum skal tilrettelegges for en tetthet og et mangfold som gir høyt aktivitetsnivå gjennom hele døgnet. Fortetting og transformasjon i byen skal bygge opp under byens egenart og kulturhistoriske verdier.

Bergen sentrum skal videreutvikles som en arena for opplevelser, opphold og rekreasjon. Aktivitet knyttet til et sammensatt arbeids- og næringsmiljø, universitet og utdanningsinstitusjoner, kultur- og servicetilbud og gode byrom gir energi til byen. Byen må også gi rom for uformelle initiativ og gode møteplasser.

Regionale og kommunedekkende tilbud, innenfor kultur, utdanning, forskning, næring, rekreasjon og handel skal, der tiltakets arealkrav muliggjør det, legges til Bergen sentrum.

Vi vil tilrettelegge for å bygge nye boliger og arbeidsplasser i sentrum og sentrumsnære områder.

Arenaer for større arrangement innen næring, idrett, kontor, utstilling, messer og konferanser skal plasseres nær kollektivknutepunkt.

Satsing 3: **Senterområdene skal utvikles som gåbyer med høy tetthet og kvalitet**

Senterområdene skal utvikles slik at innbyggerne har gangavstand til skole, barnehage, dagligvarehandel, kultur- og idrettstilbud og grøntområder. Fortetting i senterområdene skal bygge opp under områdets egenart.

Et mangfold i funksjoner, med boliger, arbeidsplasser og offentlig og privat service, er viktig for å skape aktivitet. Valg av funksjoner vil variere ut fra stedets størrelse og plassering. Samarbeid med næringsforeninger er viktig for å sikre variert sammensetning av tilbud og tjenester.

Gange er den viktigste transportformen innenfor senterområdene. Gangsystemet skal være tilgjengelig for alle, og gi trygg tilgang gjennom senterområdene i alle retninger. Tilgang ut mot de store grønt- og byfjellsområdene skal også vektlegges.

Byrom og parker skal tilrettelegges for allsidig bruk og rekreasjon for alle grupper i befolkningen, og med tanke på på universell utforming og fremkommelighet. Blågrønne strukturer skal utnyttes som miljøskapende element, samtidig som de skal bidra til en miljøvennlig håndtering av regnvann.

Parkering i senterområdene skal etableres som fellesanlegg nær hovedvei. Kommunen skal bidra til felles parkeringsløsninger, som tilrettelegger for private aktører eller som utbygger. Samtidig er det viktig at kommunen følger opp med boligsoneregulering i nærområdene.

Kvalitet i bomiljø skal sikres gjennom variasjon i arkitektur, boligstørrelse og boligtype og god tilgang på grøntarealer og offentlige byrom. Det skal også vurderes ytterligere tiltak for å forebygge sosial skjevhet, blant annet gjennom fordeling av kommunale boliger.

Vi skal utarbeide offentlige planer for senterområdene, der vi fastlegger hovedtrekk i byrom, gang-/sykkelsystem og bygningsstruktur. Samordning av kommunale funksjoner, herunder innendørs møtesteder, skal også vurderes i planene.

Satsing 4: **Bergen kommune skal samordne offentlige funksjoner i tilknytning til senterområdene**

Kommunens fortetningsstrategi legges til grunn for den kommunale eiendomsutviklingen, ved at det settes økt fokus på muligheter for sambruk, økt bruk, flerbruk og fleksibilitet i bruken av bygg og eiendommer.

Nye offentlige tilbud skal plasseres slik at de styrker senterstrukturen og bygger opp under nærmiljøkvaliteter. Tilbudene skal ligge i gangavstand fra boligene.

Kommunale aktører skal samarbeide for at offentlige tilbud som skole, barnehage, idrett, kultur, helse og omsorg, grønt og lokaler for religiøse formål skal samlokaliseres eller dele fasiliteter der det er mulig. Dette vil gi brukerne et bedre og mer effektivt tjenestetilbud.

Vi skal arbeide for at alle barn får et barnehagetilbud i nærområdet og et skoletilbud i tråd med nærskoleretten.

Vi skal legge til rette for samarbeid og sambruk med private og frivillige organisasjoner der det er mulig.

Satsing 5: **Transportsystemene og areal-disponeringen skal utvikles med sikte på nullvekst i personbiltrafikken.**

For å nå målet om nullvekst i personbiltrafikken, skal transport- og arealpolitikken utformes med sikte på å endre innbyggernes reisevaner i retning gange, sykkel og kollektivtrafikk.

Myke trafikanter skal prioriteres ved planlegging av transport og framkommelighet. Den forventede økningen i persontrafikk skal tas med gange, sykkel og kollektivtrafikk. I kjernen av senterområdene skal gående prioriteres.

En kompakt bystruktur gir grunnlag for et kollektivtilbud med høy frekvens, og transport fram til og mellom senterområdene skal primært løses ved kollektivtrafikk og sykkel. Sykkelveier skal bygges som separate tilbud, skilt fra gangarealet.

Kollektivsystemet skal ha stamlinjer med høy frekvens med bybanen som rygggrad. Transport inn mot knutepunkt på stamlinjene skal primært løses med matebuss. Vi skal vurdere å etablere anlegg for innfartsparkering ved knutepunkt i ytre del av byen. Revisjon av parkeringsbestemmelsene for senterområdene vil skje i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Bilveisystemet skal tilrettelegge for effektiv nytte- og næringstransport. Hovedårer for biltrafikken skal legges utenfor Bergen sentrum og øvrige senterområder.

Trafikkregulerende tiltak skal vurderes med sikte på å endre reisevaner til fordel for byens livs- og miljøkvalitet.

Bergensprogrammet for transport, byutvikling og miljø skal videreføres gjennom en ny Bymiljøavtale.

Satsing 6: **Bergen skal ivareta byfjell og strandsonen**

I den kompakte byen skal ny utbygging skje gjennom fortetting i byggesonen. Det sikrer at byfjellene og uberørte arealer i byens randsonen spares, og kan opprettholdes som en ressurs for byens innbyggere.

Byfjellsgrensen skal ligge fast. Vi skal sikre grøntkorridorer som binder byen og sjøen sammen med byfjellene.

Vi skal tilrettelegge for friluftsliv ved sjøen, og allmennheten skal sikres tilgang til strandsonen og sjøfronten.

Mulighet for bynært landbruk, andelslandbruk og parselhager vil få økt betydning fremover, og slike tiltak skal vurderes i byens randsoner.

Mangfoldig

En mangfoldig by har gode tilbud til alle deler av befolkningen og fremmer toleranse og inkludering. Her tilbys varierte og gode boliger, et levende bysentrum og nærmiljø, et bredt spekter av arbeidsplasser, spennende opplevelser, et rikt kulturliv og en fremtidsrettet utdanning.

Tidligere var byers vekst avhengig av råvarer og tilgang på energi til industriell produksjon. Nå hevdes det at den moderne byens vekst er avhengig av; teknologi, talent og toleranse, som tilsammen utgjør et kreativt potensiale. Teknologi er avgjørende for innovasjon, verdiskaping og kommunikasjon, og gir grunnlag for velferd og vekst. Talentene representerer den menneskelige kapitalen; menneskene med idéer og kreativitet som bringer samfunnet videre i en ny tid. Toleranse representerer det åpne samfunnet som kan tiltrekke, oppmuntre og mobilisere de kreative kreftene.

Bergen har mange gode kvaliteter som gjør byen interessant for tilflyttere, næringsliv og turister. Vi skal ivareta og forsterke denne attraktiviteten. Byen skal satse på tiltak som øker mangfoldet i byens tilbud, tjenester og bykultur. Frem mot 2030 må vi satse på bredde i tilbud på arbeidsplasser, utdanning, kulturaktiviteter, idrett, boliger og friluftsliv.

Bergen skal ha et inkluderende arbeidsliv der alle kan føle at de trengs og kan gjøre nytte for seg. Vi må skape en bykultur som inkluderer alle aldersgrupper og innbyggere med ulik bakgrunn og funksjonsnivå, og som dermed gir grunnlag for god integrasjon av nye innbyggere.

Fremveksten av moderne industriproduksjon krever ofte nærhet mellom utviklings- og produksjonsmiljøer. Utvikling av produksjonsarbeidsplasser innenfor sterke klynger som for eksempel den marine/maritime sektor gir større bredde i type arbeidsplasser og grunnlag for vekst.

FOTO: MARIUS SOLBERG ANFINSEN

Satsing 1: **Bergen skal være preget av åpenhet og inkludering og tilby gode levekår for alle**

Levekårskartlegginger har vist at Bergen har relativt store sosiale forskjeller, og noen områder har utfordringer knyttet til levekår. Det er et mål å utjevne levekårsforskjeller og gi alle like muligheter for deltakelse og utvikling, uavhengig av alder, kjønn, funksjon, seksuell orientering, tro, sosial eller kulturell bakgrunn og bosted.

Bergen kommune bør fortsette områdesatsingen med koordinerte lokale tiltak i områder med utfordrende levekår. Det skal være stor variasjon i tilbud, slik at flest mulig får mulighet til å delta og kan bidra i sitt lokalmiljø.

Alle barn og unge skal oppleve å være i barnehager og skoler med gode og funksjonelle arealer uavhengig av bosted. Barnehagene og skolene skal inkludere alle, og være en arena der barn og unge møter, og lærer å verdsette, mangfoldet i byen. Samtidig skal barnehagene og skolene være viktige arenaer for å fremme sosial mobilitet og integrasjon. Vi skal arbeide aktivt i skoler og barnehager for å forebygge diskriminering og redusere mobbing.

Satsing 2: **Bergen skal ha et bredt sammensatt næringsliv og tilby et mangfold av arbeidsplasser**

Bergensområdet har et bredt sammensatt næringsliv med rike naturressurser og sterke kompetansemiljøer. Spesielt innen olje, gass, sjømat og kraftproduksjon har regionen klart å utnytte forskning og teknologiutvikling til god verdiskaping basert på lokale råvarer.

Næringslivet har utfordringer knyttet til internasjonal konkurranse, markedsendringer, infrastruktur, tilgang på arbeidskraft og klimautslipp. Sistnevnte vil kreve store omstillinger i energisektoren og arbeidsplasser og virksomheter tilknyttet oljesektoren er utsatt.

Vi må sikre gode rammevilkår for gründere og etablerere, slik at Bergen får en tilvekst av nye virksomheter og arbeidsplasser.

Samarbeid mellom kommune, utdanning, forskning og næringsliv må ha søkelys på bredde og nyskaping. Som arbeidsgiver må Bergen kommune øke innslaget av ansatte med ulik kulturell bakgrunn og funksjonsnivå.

Satsing 3: **Bergen skal tilby gode boliger i varierte bomiljø**

Bomiljøene utgjør en svært viktig arena for menneskers hverdagsliv. For de fleste av oss er boligen et sted for søvn og hvile, mat, sosialt samvær og andre private gjøremål. Vi tilbringer halvparten av døgnet timer i eller nær boligen. Boligens nærmiljø representerer tilsvarende et svært viktig område for menneskers trivsel. Boområdene kan være en arena for sosialt fellesskap, lek, dugnadsarbeid og annen sosial og fysisk aktivitet, og er spesielt viktig for barns oppvekst.

Bergen ønsker å fremme bomiljøer som er preget av mangfold. Alle boområder og byområder skal sikres gode sosiale møteplasser tilrettelagt for varierte aktiviteter for alle aldersgrupper. Universell utforming er viktig for å inkludere alle brukergrupper.

Større boligområder må ha variasjon i boligtyper ved at små og store enheter tilbys for eie eller leie. Nye boliger bør etableres i gang- eller sykkelavstand til skole, barnehage, grøntområder og annen service. Kommunale botilbud skal ha god kvalitet og i størst mulig grad integreres i bystrukturen. Kommunen bør ta en mer aktiv rolle for å sikre tilstrekkelig utbygging av gode og varierte boliger for fremtiden.

Satsing 4: **Bergen skal ha et rikt kulturliv med gode tilbud til alle deler av befolkningen**

Kulturtilbud er viktig for menneskers livskvalitet og for gode oppvekstmiljø. Bergen har et rikt og levende frivillig kulturliv som utgjør en viktig arena for dannelses, læring og opplevelser for alle aldersgrupper.

Kompetansen og innsatsen i det frivillige kulturlivet gir viktige bidrag til byens kulturelle bredde, mangfold og demokrati. Tilsvarende har byen mange kunstinstitusjoner, gallerier, musikkscener og teatre som tilbyr et mangfold av åpne tilbud med høy kvalitet. Disse tiltrekker seg publikum fra hele regionen og bidrar til byens identitet som kulturby. Kulturtilbudene i Bergen sentrum bidrar også til bykulturen og opplevelsen av sentrums urbanitet.

For å sikre at kulturtilbud skal bidra til økt livskvalitet for alle, må både frivillige og offentlige tilbud ha en nærhet til byens befolkning. Bare 20 % av byens befolkning bor i gangavstand til Bergen sentrum, og derfor er det viktig å ha kulturtilbud i bydelene for å sikre inkludering og mangfold.

FOTO: HÅVARD HOLME

Satsing 5: **Bergen skal tilby et mangfold av fritids- og friluftaktiviteter**

Bergen har en unik beliggenhet ved sjøen og mellom fjellene. Dette gir nærhet til flott natur fra store deler av de bebygde områdene, og et godt utgangspunkt for varierte friluftaktiviteter hele året.

Når byen skal vokse gjennom fortetting, blir byggeområdene mer kompakte og det blir flere som må "dele på" de ubebygde arealene. Det blir derfor avgjørende å bevare grøntområder og områder for fysisk aktivitet og utfoldelse.

Gode forbindelser til store grøntområder må prioriteres, likeledes forbindelser mellom store og små grøntområder i byggesonen.

Mennesker har et grunnleggende behov for fysisk aktivitet gjennom idrett og friluftsliv, men endringer i samfunn og trender gjør at det er behov for nytenkning innen aktivitetsutvikling og tilbud. Vi må utvikle smarte, fleksible og funksjonelle løsninger som gjør at alle alders- og brukergrupper kan få et tilbud.

Vi må etablere anlegg for idrett som prioriterer bredde og mangfold og er tilgjengelige i hver bydel.

Satsing 6: **Bergen skal være en interkulturell by som bruker mangfoldet positivt**

Bergen er blitt en sammensatt by. Dette innebærer at vi må utvikle en politikk og praksis som bruker dette positivt innenfor næringsliv, kulturliv og generell kunnskapsutvikling. Kommunen skal legge til rette for dialog og løsninger for å motvirke radikaliserings og utenforskap. Vi skal være proaktiv overfor miljøer som står i risiko for å bli marginalisert.

Trygg

Det skal være trygt å ferdes i byens sentrum og i bydelene til alle tider på døgnet. En åpen og tilgjengelig by oppleves tryggere. Lokalsentrene og de ulike bomiljøene skal være oversiktlige. Gode byrom som inviterer til aktivitet og møter mellom mennesker skal vektlegges. Sikre gang- og sykkelveier til skoler, barnehager og fritidstilbud gjør byen til et tryggere sted å ferdes.

Bergen kommune skal sikre et trygt bysamfunn gjennom systematisk håndtering av risiko og sårbarhet, gjennom forebygging og effektive beredskapsløsninger.

Samfunnet vil i fremtiden utfordres av blant annet ekstremvær som følge av klima-endringer, kompleksiteten i transportløsninger og avhengigheten av kritisk infrastruktur. Videre forventes det at samfunnsendringer og ny teknologi vil medføre nye og hittil ukjente trusler.

Bergen kommune må utvikle boligområder med sammensatt og variert befolkning.

Toleranse er en nøkkel til forståelse og fredelig samkvem både internasjonalt og lokalt. Verden kommer tettere på oss. Bergen må nytte det mangfoldet som integrering av ulike folkegrupper innebærer. De tette byområdene med varierte boligstørrelser gir rom for variasjon i alder, sosiale lag og kulturell bakgrunn.

Innbyggerne skal sikres gode, kommunale tjenester i alle livets faser. Velferdsordninger som gir dem som trenger det den hjelpen de trenger er et kjennetegn ved det norske samfunnet. Kommunen skal utvikle de kommunale tjenestene for å kunne møte utfordringene. Andel eldre i befolkningen er økende og krever kapasitet og tilpassete tjenester for å dekke behovet.

Bergen må utvikle god beredskap mot uønskete hendelser og kriminalitet og hjelp til de som utsettes for skader og vold. Dette har stor betydning for innbyggernes opplevde trygghet. Kommunen må sikre at disse tjenesteområdene fungerer godt, og samtidig være robust i forhold til klimaendringer, ekstremvær og andre uønskede hendelser. Den trygge byen skal verne folk mot helseskadelige omgivelser.

Satsing 1: **Alle skal ha tilgang til trygge oppvekstmiljø og kunne ferdes trygt**

Tilgang til attraktive, varierte og brukervennlige byrom er kvaliteter som alle innbyggere skal ha i sitt nærmiljø. Aktiv bruk av disse byrommene vil i seg selv gjøre at innbyggerne føler seg trygge i omgang med hverandre.

Vi skal legge til rette for at de minste barna kan bevege seg trygt fra bolig til idretts- og nærmiljøanlegg og kulturhus ved å sikre gang- og sykkelveier.

Benker, snømåking og tilstrekkelig strøing, kan bidra til reduksjon i fallskader.

Fremkommeligheten for blinde og svaksynte må bedres gjennom bruk av ledelinjer og fjerning av fysiske hindre på fortau og gangveger. Vegkryss og fotgjengerfelt må tilpasses blinde og svaksyntes behov.

I boligområdene vil nærmiljøanlegg og flerbruksløsninger i skole- og barnehagebygg være møtearenaer, ikke bare for barn og unge, men for alle aldersgrupper.

De sentrale byområdene i Bergen har byrom av høy kvalitet som brukes av mange. Krav om åpne publikumsrettete fasader og tilrettelegging for blanding av bolig, næring og tjenester bidrar til økt ferdsel hele døgnet.

Et allsidig kulturliv som gjør at ulike grupper benytter byrommene på ulike tidspunkt, rett belysning, synlig politi og bruk av frivillige gjennom natteravnvirksomheten, bidrar til økt sosial kontroll og en tryggere by.

Satsing 2: **Mulighetene for et godt liv skal være uavhengig av sosiale lag, bosted og kulturell bakgrunn**

For kommunen er det viktig å unngå fremvekst av en segregert by der boområde avgjør mulighetene for den enkelte. Varierte bomiljø i den tette byen med gode, offentlige sosiale møterom er en viktig tilnærming når byveksten skal håndteres.

Levekårsundersøkelsen i Bergen avdekker ulikheter i levekår mellom bydeler. Dette skal motvirkes gjennom aktive tiltak. Tilrettelegging av gode oppvekstsvilkår er en nøkkelfaktor i denne sammenheng.

Det er viktig at kommunen tar grep for å redusere mobbing og fremme psykisk helse i barnehager og skoler. Aktive boligområder som fremmer trivsel og deltakelse for alle, barn, unge, voksne, eldre og funksjonshemmede gir et godt utgangspunkt for trygghet og et godt liv.

FOTO: MARIUS SOLBERG ANFINSEN

Satsing 3: Bergenserne skal tilbys gode tjenester i alle livets faser

For opplevd helse er det avgjørende å føle trygghet for retten til gode offentlige tjenester, og at tjenestene utføres på en tillitsvekkende og trygg måte. Dette gjelder fra spedbarn til alderdom.

Gruppen av eldre mennesker øker i årene framover. Universelt tilpassede boliger vil kunne bidra til at eldre kan bli boende i egen bolig og i større grad være selvhjulpne. Det er viktig å planlegge lokalisering av baser for hjemmebaserte tjenester i tilknytning til boligprosjekter. Sammensatte boligmiljøer med møteplasser for ulike aktiviteter vil kunne redusere etterspørselen etter kommunale tjenester.

Bergen skal være en foregangskommune for bruk og utvikling av teknologiske løsninger som gjør det mulig for den enkelte å ivareta egen helse og som gir kvalitativt gode tjenester for alle som har behov for det, uansett fase i livet. Å ta ansvar for egen helse gir trygghet, samtidig som trygghet for at hjelpen er der når du trenger det, har stor verdi for den enkelte.

Satsing 4: Alle innbyggere skal sikres luft og vann av god kvalitet og tilgang til stille soner

Ren luft er viktig for folkehelsen, og luftkvaliteten skal være god gjennom hele året. Tiltak som gir effekt på kort sikt for å redusere utslipp av klimagasser, NOx og svevestøv må tas i bruk. I handlingsplanen for bedre luft ligger det ulike tiltakspakker som omhandler både veitrafikk og havneaktivitet.

Utvikling av virkemidler for reduksjon av lokal luftforurensing og støy i påvente av mer langsiktige strategiske grep, krever handlekraft og systematisk tilnærming. Virkemidler må utvikles – og gjennomføres.

Vann er byens viktigste ressurs og næringsmiddel. Vannbehandlingsanleggene i Bergen bruker overflatevann som vannkilde og det er viktig at vi verner om våre drikkevannskilder slik at de forblir trygge. Drikkevannskvaliteten overvåkes kontinuerlig, og kommunen bruker ulike metoder for å gjøre drikkevannet trygt å drikke. Det pågår også en løpende forbedring av eksisterende anlegg og fornyelse av gamle ledninger.

FOTO: CHRISTINE HVIDSTEN

For at badeplasser i vann og fjord skal ha god kvalitet, må vi hindre forurensning til fjorder og vann. God avfallshåndtering og rask fjerning av villfyllinger er viktige tiltak for å redusere risiko for miljøgifter i vassdrag.

Satsing 5:
Bergen kommune skal arbeide systematisk med å forebygge og håndtere uønskede hendelser

Et kontinuerlig fokus på samfunnssikkerhet er nødvendig for å kunne forhindre både kjente og til nå ukjente samfunnstrusler. Gode og innarbeidede rutiner for kartlegging, vurdering og håndtering av risiko er nødvendig for alle nivåer av tjenesteproduksjon i bysamfunnet. Kommunen har nylig vedtatt en overordnet ROS-analyse.

Vi må uansett være forberedt på å håndtere kriser som vil kunne ramme byen. Godt samvirke mellom offentlige, private og frivillige beredskapsaktører er en forutsetning for dette. Kommunen skal bidra til utvikling av nye løsninger for samfunnssikkerhet i urbane strøk.

Det siste året har ekstremvær ført til store ødeleggelser flere steder på Vestlandet. Klimatilpassing skal prioriteres i planlegging og tilrettelegging slik at Bergen blir godt forberedt på ekstremvær i fremtiden. Byens infrastruktur over og under grunnen må utvikles, slik at den har kapasitet til å ivareta vekst og endringer i klima på en forsvarlig måte.

Kriminalitetsforebyggende arbeid har mange sider. Forebyggende og holdningsskapende arbeid ovenfor barn og unge er et av satsingsområdene.

Bergen skal gi hjelp til dem som utsettes for skader og vold. Tilgang på tjenester for dem som trenger det, og kvaliteten på disse tjenestene, er avgjørende for å gi innbyggerne nødvendig trygghet.

Særpregene

Samspill og kontraster mellom landskap og by gir Bergen en spesiell atmosfære. Byen ligger mellom fjell med elver og vann. Umiddelbar nærhet til hav og fjell gir mye nedbør og hyppige endringer i vær og vind. De romlige sammenhengene, skapt av fjell og fjord, danner grunnlaget for en tydelig stedstilhørighet. Det at byen ligger innenfor tydelige naturgitte rammer forsterker bylivets intensitet og gir en opplevelse av samhörighet.

Bergen var Norges største by i 800 år. Det var havnen med handel og sjøfart som skapte byen. Her har ulike folkegrupper levd side om side. Bergenserne elsker byen sin, og vi har gitt byen praktbygg, parker, kunst, historiske samlinger og musikk. Alt dette setter fortsatt sitt preg på bylandskapet og bykulturen.

Byen er utviklet med bakgrunn i sin tilknytning til sjøen. Handel og transport sjøveien har dannet grunnlag for velstand og utvikling. Fremdeles er maritim virksomhet en viktig del av bybildet.

Store deler av sentrumskjernen har en struktur med røtter i middelalderen. Monumentalbygg i stein krager fremdeles over sammenhengende områder med eldre trehus. Allmenningene danner ryggraden i byens enestående og prisverdige byrom. Bebyggelsen på Bryggen og allmenningene er unike kulturminner i verdensmålestokk.

FOTO: GUDRUN STEFANSDDTTIR

Hyppige branner i trebyen, kombinert med at allmenningene har delt sentrum opp i seksjoner, gjør at byen kan leses som en bok i kultur- og arkitekturhistorie. Ved byutvidelser er nye kapitler lagt til denne historien.

Bydelene i Bergen ligger i et frodig og variert landskap. Bydelene har sin egen historie, sine særegenheter og sine kulturtradisjoner. Nyere tids utbygging er en viktig del av bydelens identitet og samtidig et uttrykk for Bergens modernitet. Vern av kulturminner, og mye av det nye som er bygget i bydelene har ikke fått samme oppmerksomhet og pleie som i byens sentrale deler. Det finnes umistelige steds-kvaliteter og fremragende arkitektur og byplangrep også her. Mye av det virkelig nyskapende har ofte funnet sted i byens ytterkanter, i områder uten tradisjonsrike forventninger.

Det at byen over generasjoner har hatt kunstnere, forskere, myndighetspersoner og mesener med forståelse av kvalitet, gjør at byen rommer en rekke institusjoner som kan formidle kunnskap, kunst og kultur. Hele byens form og institusjonenes inviterende plassering i byrommet er som skapt for formidling og festivitas, for å ønske gjester velkomne til unike og hverdagslige opplevelser.

Byens dramatiske vær kan mistenkes for å ha satt seg fast i bergensernes sjel. I likhet med været har byens innbyggere et temperament med voldsomme skiftninger. Dette gir seg utslag i stort engasjement og ved enkelte anledninger en viss grad av høyrosethet. Den politiske debatten kan derfor bli opphetet i enkeltsaker som interesserer mange av innbyggerne.

Satsing 1: Bergen skal ta vare på og videreutvikle byens historiske særpre

Det å hegne om og foredle byens historiske kulturlandskap er en prioritert oppgave. Den delen av byen som har røtter i middelalderen står i en særstilling. Vi må være forsiktige med å tilføre elementer som forstyrrer opplevelsen av dette unike kulturlandskapet.

Samtidig har de historiske delene av byen tradisjonelt vært de mest aktive og livlige. Den historiske bykjernen må ikke reduseres til et museum eller en arena for fest og moro når årstiden og været tillater det. Vi skal legge til rette for god tilgjengelighet for alle og må stimulere til vern gjennom bruk.

Verdien av den historiske arven må tolkes og diskuteres på nytt og på nytt. Liksom byen har ekspandert har sentrum ekspandert. Det er behov for en ny definisjon av sentrum som den fremtidige sammenhengende tette byen.

Kommunen bør vurdere å utarbeide en ny plan for sentrum som kan vise de viktigste verdiene for bevaring og sikre god tilgjengelighet for alle brukergrupper. Planen kan undersøke levekår og vise områder for vern, konsolidering, revitalisering og nybygg.

Satsing 2: Bergen skal ta vare på og styrke byen i naturen og naturen i byen

Naturens styrke og mangfold skal være en bærende verdi for det å bo og være i hele Bergen. Byfjellene skal fortsatt være en vesentlig andel av byens samlede areal. Ved ny utbygging skal vi sikre allmenn tilgang til sjøfronten, til byfjellene og korridorer mellom disse.

Sammenhengende blågrønne strukturer skal prege nye og fornyede byggeområder. De blågrønne strukturene skal sikre byens befolkning et variert friluftsliv, styrke det biologiske mangfoldet, og være naturlige vannveier og reservoarer for vann under ekstremvær.

Satsing 3: Bergen skal styrke bydelene som særegne steder og fullverdige samfunn

Hver bydel har sin historie og sitt naturlandskap. Vi skal arbeide aktivt for å styrke bydelssentrene som fullverdige bysentre. Bergen kommune skal ta organisatoriske og planmessige grep for at flest mulig private og offentlige tjenester blir lokalisert til disse sentrene.

Flere av bydelene er på størrelse med en mellomstor norsk by. Vi bør vurdere å utarbeide stedsanalyser/bydelsatlas som beskriver historie, naturgitte verdier og byutvikling i den enkelte bydel. Dette kan danne grunnlag for planarbeid og utvikling av bydelens identitet og særpre. Kommunen skal tilrettelegge for nyskapende, spennende og fremtidsrettet arkitektur.

FOTO: MARIUS SOLBERG ARNFENSEN

Satsing 4: **Bergen skal styrke byens posisjon som formidler av kunnskap, kunst og kultur**

Kulturbyen Bergen er et kjent begrep. Som historisk by har Bergen en rekke arkiver, gallerier, institusjoner, monumenter og festivaler til glede for byens innbyggere og tilreisende.

Kreativitet og søken etter det nye og ukjente er kjernen i skapende og undersøkende kunst. Mange byer satser på kunst og kultur for å markedsføre seg selv internasjonalt. Samspill mellom byens skaperkraft, og utvikling av nye næringer, har fått stor oppmerksomhet. Attraktive byer tiltrekker seg de kreative folkene.

I Bergen finnes et miljø som inviterer til samarbeid og skaperglede på tvers av sjangere. Kunst- og kulturlivet i Bergen har mange ambisiøse aktører på internasjonale arenaer. Med et sterkt, internasjonalt orientert kulturliv er Bergen en viktig konkurrerende stemme til hovedstaden. Bergen må legge best mulig til rette for egne og tilreisende talent, og det er et mål at den fremmede skal føle seg velkommen.

Bergen er en smeltedigel for kunst og kultur der historie og samtid brytes i et mangfold av nyanser og variasjoner og der det satses både spisst og bredt. Dette særpreget må videreutvikles og styrkes.

Identitet og en forståelse for byens historiske tilblivelse og de muligheter dette gir for kunnskapsutvikling og formidling, skal være et felles anliggende for offentlige instanser. En utvikling av museumstilbudet, knyttet til fartøyvern og kyst, vil kunne gjøre det attraktivt for mange flere tilreisende.

Satsing 5: **Bergen skal være nokke for seg sjøl**

Bergen har lange tradisjoner for å være åpen, raus, internasjonal og mangfoldig. Bergenserne er kjent for å være engasjerte, store i kjeften men med glimt i øyet.

Prognosene tilsier at vi skal bli flere bergensere, om de nå er født på en tinntallerken i Marken, eller kommer som innflyttere.

Det er noe med Bergen, byen eller kanskje regnet som bidrar til den bergenske sjel. Bergenserne er ikke redde for å skille seg ut og lar seg lett engasjere. De dyrker sin anderledeshet med omhu, og de særegne bergenske tradisjonene tar de godt vare på.

Vi må ta vare på mangfoldet, særpreget, engasjementet og kvalitetene som fortsatt gjør det attraktivt å bo i Bergen og bli bergenser av overbevisning.

Kommuneplanens samfunnsdel Bergen 2030

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 240615 sak 164-15 og fattet følgende vedtak:

1. I medhold av plan- og bygningslovens §§ 11-2 og 11-15 vedtas kommuneplanens samfunnsdel Bergen 2030 for Bergen kommune datert mai 2015.
2. Kommuneplanens samfunnsdel Bergen 2030, skal legges til grunn for kommunens virksomhet og for utarbeidelse av kommuneplanens arealdel og sektorplaner.
3. Prioritering av mål og satsinger i kommuneplanens samfunnsdel Bergen 2030, skjer gjennom kommunens økonomiplan som utgjør kommuneplanens handlingsdel.

Merknader med flertall fra merknadshefte:

Merknad 1

Forskjellsbehandling i kommunale tillatelser skal ikke forekomme i Bergen så lenge aktiviteten som foregår på stedet er tillatt etter norsk lov, og søkeren oppfyller de kriteriene som ellers gjelder. Dette gjelder uavhengig av om et politisk flertall skulle mene at aktiviteten ikke er ønskelig i Bergen. Bystyret ber om at dette prinsippet innarbeides i samfunnsplanen.

Merknad 2

Bergen må ha som mål å hevde seg i likestillingstoppen blant byene i Norge. I gründer- og nyskappingsbyen Bergen må det især jobbes med å få flere kvinnelige ledere, gründere og bedriftseiere.

Merknad 3

Det bør være et konkret mål i planen at det skal anlegges en sammenhengende sjøpromenade fra Skuteviken til Solheimsviken og videre mot Laksevågneset. Dette vil gi Bergen en helt unik posisjon, også internasjonalt med tanke på tilbudet om sentrumsnær sjøtilgang for innbyggere og tilreisende.

Merknad 4

Handelsnæring og reiseliv er viktige næringer for Bergen og representerer mange arbeidsplasser og stor verdiskapning. Bystyret ber byrådet merke seg dette når underliggende planer utarbeides i tilknytning til KPS Bergen 2030.

Merknad 5

Den eldre delen av befolkningen er en ressurs og berikelse for oss som samfunn. De fleste eldre er friske og deltar i samfunnet på lik linje med alle andre. Det er samfunnets oppgave å legge til rette for at også eldre har muligheten til å leve et trygt, godt og aktivt liv. De eldre skal være trygge på at tjenestene de får, er gode, og at deres behov blir ivaretatt.

Merknad 6

Flere eldre skal kunne bo hjemme lenger. Derfor vil vi videreutvikle hjemmebaserte hjelpetilbud. Vi ønsker at Bergen skal være ledende i bruk av velferdsteknologi som gjør det lettere å bo hjemme.

Merknad 7

Barn i Bergen skal få muligheten til å delta i idretts- og fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes inntekt.

FOTO: LUJAZA H OLSEN

